

ÅRSREDOVISNING 2014

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

The logo for SVA (Statens Veterinärmedicinska Anstalt) is located in the bottom right corner. It consists of the letters 'SVA' in a stylized, bold, red font. The 'S' and 'V' are connected, and the 'A' is separate. The logo is set against a white background that is part of a curved graphic element at the bottom of the page.

SVA

Omslagsbild. Bengt Ekberg/SVA

Text. Styrgrupp: Jens Mattsson, Staffan Ros, Helena Pantzar, Linda Hallenberg och Victoria Hannfors.

Huvudprocessägare: Gunilla Hallgren, Louise Treiberg Berndtsson, Erik Eriksson, Karin Artursson, Linda Hallenberg.

Verksamhetsföreträdare: Jerker Plobeck, Marina Johnsson, Björn Bengtsson, Christina Greko, Gunnel Siegfrid, Anna Westin, Erik Ågren, Ann Albin och många fler i samråd med Helena Ohlsson och Elisabeth Sjöberg.

Finansiell del. Helena Pantzar

Projekt/ grafisk form/ redigering. Helena Ohlsson

© Statens veterinärmedicinska anstalt

ISSN **1104-6996**

besök. Ulls väg 2B **post.** 751 89 Uppsala **telefon.** +46 18 67 40 00
fax. +46 18 30 91 62 **e-post.** sva@sva.se **webb.** www.sva.se

INNEHÅLL

2 GD har ordet

RESULTATREDOVISNING

- 3 Friska djur – trygga människor
- 4 Ekonomisk utveckling
- 4 Sammanställning av intäkter och kostnader per verksamhetsområde
- 5 Antibiotikaresistens
- 7 Sjukdomsövervakning och beredskap
- 14 Diagnostik och analysverksamhet
- 17 Kunskapskommunikation
- 20 Forskning och utveckling
- 23 Uppdragsverksamhetens effekter
- 25 Tjänstexport
- 26 Bruka utan att förbruka
- 27 Regeringsuppdrag
- 28 Kompetensförsörjning
- 30 Kvalitet, miljö och effektivitet

FINANSIELL DEL

- 31 Finansiell redovisning
- 33 Avgiftsbelagd verksamhet
- 34 Resultaträkning
- 35 Balansräkning
- 36 Anslagsredovisning
- 37 Sammanställning över väsentliga uppgifter
- 38 Redovisningsprinciper
- 39 Noter
- 43 Insynsråd 2014
- 44 Förkortningar och ordförklaringar

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat, samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning för år 2014.

Uppsala den 16 februari 2015

Generaldirektör Jens Mattsson

VIKTIGA HÄNDELSER 2014

Utbrott av newcastlesjuka

Juni 2014 inträffade ett sjukdomsutbrott med newcastlesjuka hos tre värphönsbesättningar i Östergötland. Diagnosticerat virus liknar det vid sjukdomsutbrottet 2008 och 2009 i Sverige. Sverige är åter fritt från newcastlesjuka efter avlivning av djur och sanering av byggnader.

Nytt säkerhetslaboratorium

Under året har ett nytt säkerhetslaboratorium med skyddsklass 3 tagits i bruk för diagnostik av aggressiva bakterier. SVA har sedan tidigare två laboratorier för diagnostik av aggressiva virus. Säkerhetslaboratorier är nödvändiga för diagnostik av särskilt farliga smittämnen, som till exempel fågelinfluensa och mjältbrand.

Ny instruktion

Rollen som riskvärderande myndighet tydliggörs i SVA:s nya instruktion, men också att SVA är en beredskapsmyndighet. Tjänster inom veterinärmedicinsk forensik ska tillhandahållas. SVA ska utforma en nationell övervakningsplan för epizootiska sjukdomar och zoonoser, vilken sedan fastställs av Jordbruksverket. En nationell expertgrupp för sakkunskap ska finnas vid SVA.

Regeringsuppdrag att undersöka sårskadad fisk

SVA fick under året ett regeringsuppdrag att undersöka sårskadad fisk i Hanöbukten. Uppdraget återrapporteras 2015.

Ny diagnostik för botulism

SVA erbjuder, som ett av de första laboratorierna i världen, en ny analysmetod för botulism där masspektrometri används istället för djurförsök. Med den nya tekniken diagnosticeras botulism snabbare hos fler djur, vilket kan begränsa omfattningen av ett sjukdomsutbrott. Eftersom sjukdomen innebär mycket lidande så har det stort värde för djurväl-färden.

GD har ordet

Jag gör bedömningen att SVA, med utgångspunkt från instruktion, regleringsbrev och relevant regelverk fullgjort det uppdrag regeringen ålagt SVA för verksamhetsåret 2014.

Precis som tidigare år har 2014 präglats av en lång rad händelser av betydelse för verksamheten vid SVA och för djurhälsan, bland såväl vilda som tama djur. Enligt den kinesiska traditionen var 2014 hästens år men i Sverige är det framförallt grisen som haft huvudrollen. Utbrottet av afrikansk svinpest bland vildsvin i Litauen följdes av fall i Polen och sedan Lettland. Som en direkt konsekvens stoppade Ryssland all sin import av fläskkött från EU. Till följd av utbrottet har SVA publicerat flera riskbedömningar. Vi forskar också själva om sjukdomen i Uganda, där den ställer till stora problem. Genom vår roll som nationellt referenslaboratorium har vi också validerade och godkända analysystem för afrikansk svinpest. Under våren rapporterades även om stor dödlighet bland spädbarn i USA och flera andra länder till följd av virusjukdomen Porcine Epidemic Diarrhoea (PED). Till följd av det har SVA tillsammans med franska, brittiska, danska samt nederländska systemmyndigheter gemensamt satsat på att bygga upp kunskapsläget om sjukdomen för en ökad diagnostisk beredskap. Under våren kom frågan om MRSA (meticillinresistent stafylokocker) hos gris upp i den allmänna debatten i samband med flera danska dödsfall. Under senhösten uppmärksammades MRSA återigen efter att SVA, undersökt förekomsten av bakterien i inhemskt och importerat kött. I samtliga dessa exempel har SVA:s samlade kompetens inom diagnostik, FoU, epidemiologi, kunskapskommunikation med mera behövts för att olika aktörer ska kunna förstå komplicerade sjukdomssammanhang. För 2014 kunde SVA tillsammans med Jordbruksverket och Svenska Djurhälsovården visa att samtliga svenska avelsgrisbesättningar var fria från MRSA, även om resultaten blev färdiga i början på 2015.

I midsommarveckan bekräftade SVA misstankarna om utbrott av newcastlevirus på en fjäderfäbesättning i Östergötland. Tack vare ett omfattande arbete vid såväl SVA som hos andra kunde utbrottet bekämpas under sommaren. Det stora antalet prover som måste köras även nattetid visade att SVA har nödvändig beredskap att hantera större sjukdomsutbrott. En beredskapshöjande åtgärd var också invigningen av ett nytt säkerhetslaboratorium av klass 3. Framförallt kommer särskilt farliga

Foto: Magdalena Hellström/SVA

bakterier att hanteras i det nya labbet. Uppgraderingen har möjliggjorts bland annat med stöd från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt genom överskott från tidigare år.

Under året var SVA det första laboratoriet att beskriva en ny variant av fågelinfluensa som verkade orsaka betydande dödsfall hos säl. Resultatet har sedan bekräftats i samband med massdöd av säl i bland annat Danmark och Tyskland. Varianten utgör dock inte någon betydande risk för smitta till människor.

Under året beslutade regeringen om ändringar i SVA:s instruktion. Den nya instruktionen tydliggör myndighetens arbete inom beredskapsområdet, veterinärmedicinsk forensik, ansvarsfördelningen mellan Jordbruksverket och SVA samt myndighetens uppdragsverksamhet. Samtliga förändringar var välkomna och jag ser flera fördelar med att uppgifter som tidigare varit förväntade att vi gör, nu finns reglerade.

Ekonomiskt redovisar SVA ett underskott för 2014. Ekonomin är trots detta i balans, med hänsyn till tidigare upparbetade överskott. För att på sikt möta förändrade ekonomiska förutsättningar pågår ett omfattande förändringsarbete, med anpassningar och effektiviseringar inom myndigheten. Glädjande är att SVA:s medarbetarundersökningar visar på fortsatt god trivsel bland medarbetarna även om förändringstakten ökat. Myndigheten står fortsatt inför utmaningar att ersätta en lång rad experter de närmaste åren till följd av väntade pensionsavgångar.

Jens Mattsson, generaldirektör

Friska djur – trygga människor

SVA ska vara ett veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda. I rollen ligger att övervaka och bygga kunskap om allvarliga djursjukdomar, sjukdomar som smittar mellan djur och människor (zoonoser) och farliga substanser. För att göra det verkar SVA inom områdena sjukdomsövervakning och beredskap, diagnostik och analysverksamhet, kunskapskommunikation samt forskning och utveckling.

SVA:s verksamhetsvision är att bidra till ett gott hälsoläge bland djuren för att göra människor trygga: Friska djur – trygga människor. Viktiga strategiska mål är att verksamheten ska bedrivas effektivt och ändamålsenligt, i tät samverkan med andra myndigheter och parter.

SVA utgår från dessa mål i sitt arbete, för att medverka till en fortsatt god djurhälsa där smittspridningen mellan djur och människor är minimerad. Ett ständigt utvecklingsarbete pågår.

Beredskapen inför utbrott av smittsamma djursjukdomar ska fungera väl. En effektiv beredskap kräver bra och kostnadseffektiv sjukdomsövervakning och ett sjukdomsförebyggande arbete. Arbetet ska beakta effekterna av de risker för smittspridning som följer av globaliseringen, där människor, djur och livsmedel i stor omfattning förflyttas mellan länder och världsdelar, förändringar hos smittämnen och förväntade klimatförändringar.

Resultatredovisningen presenterar SVA:s verksamhetsmässiga resultat för 2014. Redovisningen baseras på SVA:s uppdrag i förordningen med instruktion för Statens veterinärmedicinska anstalt (SFS 2009:1394, med ändringar SFS 2014:868), riksdagens beslut om Statens veterinärmedicinska anstalts verksamhet för budgetåret 2014 och regeringsbeslut om regleringsbrev för Statens veterinärmedicinska anstalt 2014 (L2013/3387EV) och SVA:s verksamhetsplanering för 2014.

Bedömningen är att SVA i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett säkert och ändamålsenligt sätt, enligt instruktion, regleringsbrev och egna verksamhetsmål. Dagssituationen är att Sverige har ett gott djurhälsoläge. Många av de smittämnen som är vanliga i andra länder förekommer inte alls, eller i mycket begränsad omfattning.

Arbetet har drivits i samverkan med många olika parter och resulterat i ny kunskap och nya metoder som främjar SVA:s förmåga att klara sina samhällsuppdrag på ett säkert och kostnadseffektivt sätt.

Foto: Camilla Wikström/SVA

Sjukdom kan smitta mellan människor och djur. Det blir tryggare om djuren är friska.

Ekonomisk utveckling

SVA omsatte cirka 352 miljoner kronor år 2014. Tabell 1 redovisar intäkter och kostnader fördelat per verksamhetsområden 2012 till 2014. De fyra verksamhetsområdena är sjukdomsövervakning och beredskap, diagnostik och analysverksamhet, kunskapskommunikation samt forskning och utveckling.

Trenden med minskade avgiftsintäkter håller i sig. När det gäller avgiftsintäkter under 2014 är det främst vaccintäkterna som minskat då SVA under 2013 har avvecklat sin försäljning av vacciner till sport- och sällskapsdjur. Även diagnostikintäkterna har minskat under året.

För 2014 minskade bidragsintäkterna kraftigt. Flera stora projekt avslutades under 2013. Det är främst bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som har minskat, men även bidrag från EU och från Jordbruksverket.

SVA har mött utvecklingen med minskade intäkter genom löpande anpassningar i organisationen och utveckling av effektivare arbetsmetoder. Ett exempel på anpassning är att SVA har minskat med 22 årsarbetskrafter under året. Det har gjorts genom att tjänster inte har återbesatts eller förlängts. Vissa tjänster delas mellan flera avdelningar för att kunna täcka upp där behoven är störst. En annan anpassning är att SVA genomgår förtätning av lokalytor. Eftersom diagnostikverksamheten har minskat har det bland annat varit möjligt att reducera laboratorietorna. Även inköp av vacciner, kit och kemikalier har minskat.

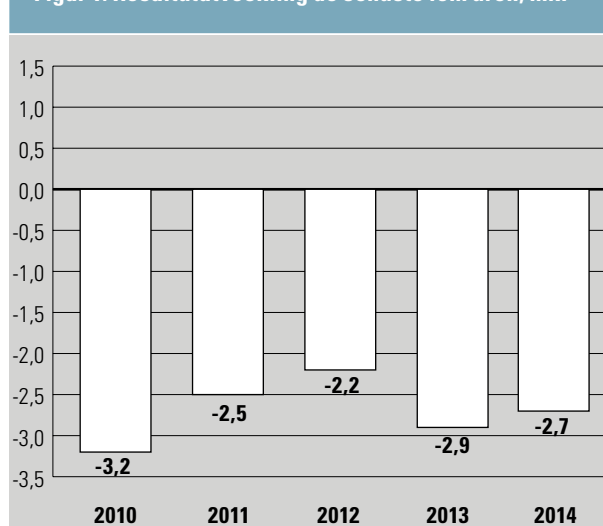
I nuläget kan SVA konstatera att de åtgärder som har utförts har varit lyckade och att organisationen har goda

förutsättningar att hantera förändringar i omvärlden.

SVA har ett negativt resultat 2014. SVA har trots detta en fortsatt ekonomi i balans. Det finns balanserade överskott från tidigare år. Figur 1 redovisar resultatutvecklingen vid SVA 2010–2014.

Sammanställning över avgiftsbelagd verksamhet som efterfrågas i regleringsbrevet redovisas i tabell 23 på sidan 33.

Figur 1. Resultatutveckling de senaste fem åren, mkr

Källa: Årsredovisningen 2013 för åren 2010–2013. SVA:s affärssystem för 2014

Tabell 1. Sammanställning av intäkter och kostnader per verksamhetsområde, belopp i mkr

	Sjukdomsövervakning och beredskap			Diagnostik och analysverksamhet			Kunskapskommunikation			Forskning och utveckling			Summa		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Anslag	30,8	32,2	34,7	26,5	27,9	20,6	28,9	26,2	28,5	26,9	27,6	31,0	113,1	113,9	114,8
Avgifter	57,9	49,4	41,1	98,9	102,4	99,4	11,0	10,4	10,7	0,2	0,2	0,2	168,0	162,4	151,4
Bidrag	65,9	77,6	58,6	3,5	3,6	3,7	1,5	0,3	0,1	27,2	25,9	23,4	98,1	107,4	85,8
Finansiella	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,5	0,2	1,0	0,6	0,3
Summa intäkter	154,9	159,3	134,5	128,9	133,9	123,7	41,4	36,9	39,3	55,0	54,2	54,8	380,2	384,3	352,3
Kostnader	-155,1	-162,1	-136,1	-130,1	-134,2	-125,6	-42,0	-36,7	-38,5	-55,2	-54,2	-54,8	-382,4	-387,2	-355,0
Resultat	-0,2	-2,8	-1,6	-1,2	-0,3	-1,9	-0,6	0,2	0,8	-0,2	0,0	0,0	-2,2	-2,9	-2,7

Källa: Årsredovisningen 2013 för 2012 och 2013. 2014 års belopp utifrån SVA:s tidredovisning och affärssystem.

Antibiotikaresistens

Arbetet med antibiotikafrågor vid SVA ingår i de fyra verksamhetsområdena, men redovisas här under en egen rubrik. Antibiotikafrågorna har hög prioritet. Ökande antibiotikaresistens urholkar gradvis möjligheten att behandla sjukdomar hos människor och djur, vilket kan få ödesdigra konsekvenser.

UTFALL 2014

Kostnaderna för antibiotikarbetet vid SVA uppgick under 2014 till 15,2 miljoner kronor. Av dessa kostnader finansierades 58 procent via statsanslag. Kostnaderna speglar såväl arbetet med övervakning, forskning och referensdiagnostik, som kostnaderna för kunskapskommunikation och arbetet med Strama VL. Strama VL har sitt kansli vid SVA och av resursskäl är arbetet till stor del integrerat med övrig antibiotikaverksamhet vid SVA.

God kännedom om resistensläge och användning

Förekomsten av antibiotikaresistens bland djur och livsmedel i Sverige övervakas i programmen Svarm och Svarmpat. Olika forskningsprojekt bidrar med kompletterande information. SVA bedömer att detta ger en god bild av resistenssituationen. Det är av kostnadsskäl en fördel att övervakningen delvis kan genomföras med material som samlas in i andra övervakningsprogram och från SVA:s uppdragsdiagnostik. Årligen sammanställer och analyserar SVA och Folkhälsomyndigheten resultat från övervakningen i en gemensam rapport: Swedres-Svarm.

Under 2014 har nya EU-riktlinjer för resistensövervakning införts. Bland annat innebär det ökat fokus på resistens av ESBL-typ och på resistens på kött i konsumentledet. Livsmedelsverket och SVA har försökt effektivisera rutinerna för insamling av prover från friska djur vid slakterier och från livsmedel, ett arbete som kommer att fortsätta 2015.

Antibiotikaanvändningen inom svensk djurhållning är i ett internationellt perspektiv låg. Av 26 europeiska länder har Sverige, Island och Norge lägst användning till djur (fig 2), det framgår av en rapport publicerad under 2014. Sverige har också ett fördelaktigt resistensläge bland djur, jämfört med andra europeiska länder. Även det framgår av en europeisk rapport som publicerats under året (fig 3).

Trots det fördelaktiga läget ses resistensökningar över tid i Sverige. Sedan 2006 har fynd av två typer av resistent stafylokokker, MRSA och MRSP, samt av ESBL-bildande tarmbakterier hos flera djurslag gjorts.

Instruktion

SVA ska följa och analysera utvecklingen av resistens mot antibiotika och andra antimikrobiella medel bland mikroorganismer hos djur och i livsmedel. SVA ska verka för en rationell antibiotikaanvändning.

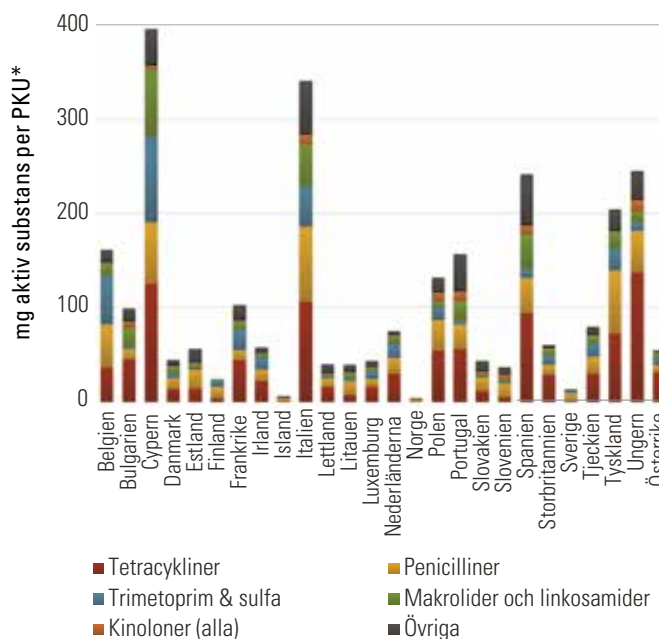
Regleringsbrev

Inom myndigheten ska det finnas ett samverkansorgan som benämns Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens inom området veterinärmedicin och livsmedel (Strama VL). Strategigruppen ska verka för en sektorsövergripande samordning i frågor som rör förutsättningar för att bevara möjligheten att effektivt använda antibiotika vid bakteriella infektioner hos människor och djur, i första hand inom djurhälso- och livsmedelsområdet.

Tabell 2. Kostnader för antibiotikarbetet vid SVA 2011–2014, mkr

2011	2012	2013	2014
14,0	16,0	15,1	15,2

Källa: SVA:s affärssystem.

Figur 2. Försäljning av antibiotika för livsmedelsproducerande djur 2012 uttryckt som mg aktiv substans per *populationskorrektionsenhet (PKU). PKU motsvarar ungefär den sammanlagda levandevikten av djur i ett land i kilo. Måttet är trubbigt och därför ska siffrorna tolkas med försiktighet. Källa: European medicines agency. Sales of veterinary antimicrobial agents in 26 EU/EEA countries in 2012. Fourth ESVAC report

Forskningen utvecklar nya verktyg

Antibiotikarelaterad forskning vid SVA är en viktig grund för arbetet med att motverka spridningen av resistens; bland annat för bedömningar av resistensläget och för förståelsen av hur och varför resistens sprids och dess risker. Aktiv forskning innebär också att SVA får tillgång till nationella och internationella nätverk med expertkunskap inom området.

Aktuella frågeställningar rör framförallt MRSA och ESBL-bildande bakterier. Under året har ett större projekt slutförts. Det undersökte förekomst av ESBL i råvatten och bladgrönt, samt risken för spridning av ESBL via livsmedel till människor. Projektet var ett samarbete med Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten och finansierades av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Resultaten tyder på att livsmedel och vatten för närvarande inte är en viktig källa för de ESBL som påträffas hos människor i Sverige. SVA har under året också tagit initiativ till och deltar i internationella samarbetsprojekt som rör ESBL och kinolonresistens hos slaktkyckling. Som en del i ett doktorandprojekt undersöks hur ESBL-bildande och kinolonresistenta bakterier sprids i mjölkobesättningar. Ett projekt som utreder konsekvenserna för sjukvården om MRSA får fäste och börjar spridas i svenska grisbesättningar har slutförts. Under året har också två EU-finansierade projekt genomförts i samarbete med forskargrupper från andra länder: ett om antibiotikaanvändning och smittskydd i grisbesättningar och ett om förekomst av resistens hos bakterier från ekologiskt uppfödda grisar.

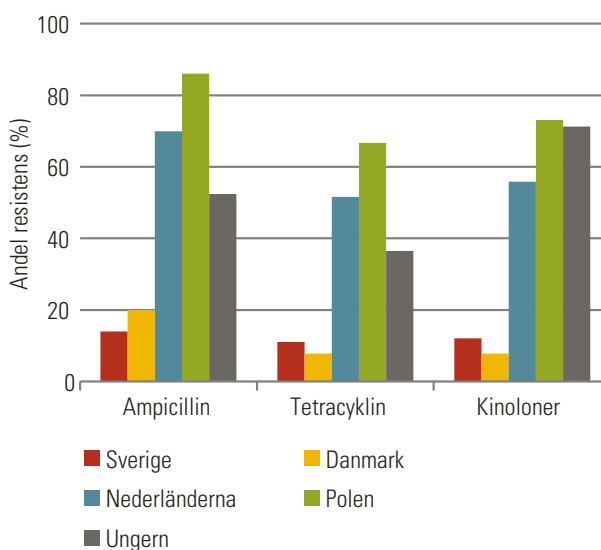
Ett unikt antibiotikasamarbete inleddes mellan svenska och kinesiska forskargrupper i slutet av 2013. Förekomst och spridning av antibiotikaresistenta bakterier och resistensgener ska kartläggas. Även kunskap och beteenden som styr antibiotikaanvändningen kommer att studeras. Folkhälsomyndigheten leder projektets svenska del, där SVA är en part.

Under 2014 har SVA:s forskning inom antibiotikaområdet presenterats i 13 artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter och på 20 internationella konferenser. Två doktorander har varit verksamma i projekt med fokus på resistensfrågor.

SVA delar och sprider kunskap

För att motverka antibiotikaresistens krävs att antibiotika används rationellt, det vill säga på ett klokt sätt och bara vid behov. Spridning av infektioner och resistenta bakterier måste förhindras.

SVA verkar för detta genom att bistå andra med expertsynpunkter och kommunicera kunskap på nationella och internationella kurser, konferenser och möten. Under 2014 har experter från SVA, bland annat genom

Figur 3. Andel resistent indikatorbakterier (*E. coli*) hos slaktkyckling, en internationell jämförelse.

Källa: Swedres-Svarm 2012, EFSA 2012.

60 föredrag, medverkat till ökad kunskap och medvetenhet hos målgrupper som veterinärer, läkare, universitetsstudenter och rådgivare.

Strama VL

Nätverket Strama VL har sitt kansli vid SVA. Strama VL arbetar främst med samverkansfrågor, kunskapskommunikation, redskap för rationell antibiotikaanvändning och analys av statistik över antibiotikaförsäljning. Strama VL har under 2014 tillsammans med Jordbruksverket arrangerat ett större plattformsmöte för erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer på djur- och livsmedelssidan.

På nationell nivå leder Socialstyrelsen och Jordbruksverket en sektorsövergripande samverkan kring antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner. SVA deltar aktivt. Under 2014 har en kommunikationsstrategi och ett förslag till handlingsplan tagits fram. Årligen arrangeras Antibiotikaforum med cirka 130 deltagare från många olika organisationer.

I arbetet för rationell antibiotikaanvändning är statistik ett viktigt redskap. Statistiken bör vara jämförbar över tid och mellan länder. SVA och Jordbruksverket samverkar kring beräkning och analys av statistik över försäljning av antibiotika för djur i Sverige. Europeiska läkemedelsverket leder ett europeiskt nätverk med motsvarande uppdrag. SVA deltar både som dataleverantör och i rådgivande expertgrupper. Under året har en rapport om försäljningen i 26 europeiska länder publicerats. Utveckling av modeller för insamling av statistik uppdelat per djurslag och av bättre mätenheter pågår.

Sjukdoms- övervakning och beredskap

Många olika kunskapskällor ger SVA en god och kostnadseffektiv uppfattning om hälsoläge och sjukdomssituation bland djur, nationellt och internationellt.

SVA står för huvuddelen av diagnostiken i kontroll- och övervakningsprogram för lantbrukets djur, odlingsfisk, blötdjur, kräfter och vilt. SVA har också tillgång till sjukdomsinformation genom övriga diagnostiska uppdrag vid de egna laboratorerna. SVA:s experter anlitas fortlöpande som rådgivare och problemlösare av andra myndigheter och branschorganisationer vid frågor om smittämnen, smittskydd, smittspridning, metoder för provtagning och diagnostik. Det ger sammantaget snabb och viktig kunskap om aktuella hälsoproblem, större sjukdomsutbrott eller utbrott av nya sjukdomar. SVA:s experter medverkar i ett stort antal internationella expertpaneler och nätverk, vilket ger god uppfattning om sjukdomssituationen utanför Sveriges gränser. Ett ständigt och väsentligt informationsutbyte pågår och är en av förutsättningarna för den beredskap som upprätthålls vid SVA.

UTFALL 2014

Kostnaderna för sjukdomsövervakning och beredskap vid SVA påverkas av sjukdomsläge och aktuella hotbilder, men också av möjligheten till externa bidrag för utvecklingsprojekt. Intäkterna har minskat 2014 jämfört med tidigare, se figur 4, och kostnaderna balanseras mot dem, se tabell 3. Den främsta orsaken är att många projekt har avslutats under 2013. Även minskad vaccinförsäljning har genererat lägre intäkter och kostnader. Statsanslaget för sjukdomsövervakning och beredskap har legat på en relativt konstant nivå den senaste femårsperioden.

Beredskap

SVA är en beredskapsmyndighet som upprätthåller effektiv sjukdomsberedskap genom bred veterinärmedicinsk kompetens och tillgång till egna laboratorier. SVA:s tjänstemän i beredskap hanterar utbrott av allvarliga djursjukdomar och samhällskriser. Beredskapsplanen klagör ansvarsfördelning och rutiner vilket bland annat innebär att ansvarig tjänsteman ska inställa sig inom en timme vid behov. SVA:s kompetens och diagnostiska kapacitet kan snabbt mobiliseras och arbete påbörjas

Instruktion

SVA ska som riskvärderande myndighet och beredskapsmyndighet utreda smittsamma djursjukdomars, inklusive zoonosers, uppkomst, orsak och spridningssätt samt medverka i förebyggandet och bekämpandet av dessa sjukdomar. SVA ska även upprätthålla en effektiv vaccinberedskap avseende smittsamma djursjukdomar inklusive zoonosers. Utvecklingen av sjukdomstillstånd hos domesticerade och vilda djur ska följas och analyseras. En nationell övervakningsplan för epizootiska sjukdomar och zoonosers ska utformas och fastställas av Jordbruksverket.

En nationell expertgrupp ska finnas för att upprätthålla sakkunskap om hur sjukdomar uppträder och sprids, för att bistå Jordbruksverket med att säkerställa beredskapen inför utbrott av epizootiska sjukdomar och zoonosers, samt för kontroll och bekämpning av epizootiska sjukdomar och zoonosers. Den nationella expertgruppen ska bestå av bland andra epidemiologer, forskare och diagnostiker.

Regleringsbrev

SVA ska göra en övergripande bedömning och analys av smittläget samt hälsoläget och sjukdomssituationen hos domesticerade och vilda djur i Sverige. Återrapporteringen ska beakta såväl nationell lagstiftning som EU:s lagstiftning på området.

SVA:s egna mål

Data från SVA:s laboratedatasystem är användbara för epidemiologiska bedömningar, rapportering, forskning och kommunikation.

Figur 4. Huvudsaklig finansiering 2010–2014, mkr

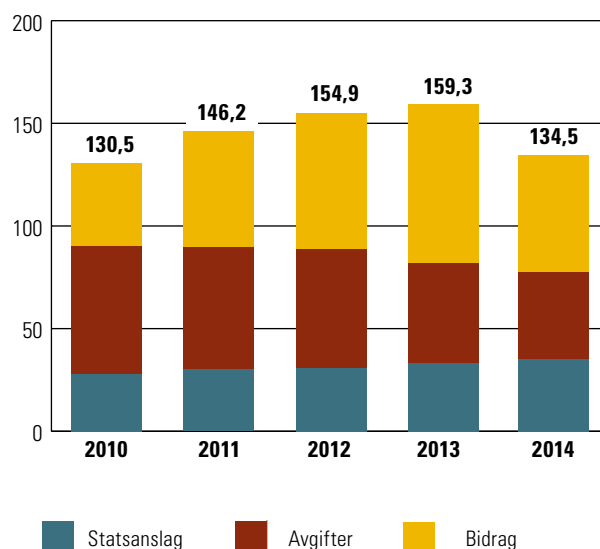

Foto: Karin Nilsson/SVA

Ett av sjukdomsövervakningens syften är tidig upptäckt av djursjukdomar. Varje år utreder SVA hundratals misstankar om allvarliga smittsamma sjukdomar, så kallade epizootier. Huvuddelen kan avskrivas.

inom sex timmar vid utbrott av smittsamma sjukdomar. I ett basläge är kapaciteten för serologiska analyser med Elisa-tester cirka 5 000 prover per dag. SVA säkrar i avtalade samarbeten rätten att ställa om analysvolymen för myndighetsrelaterade uppdrag vid akuta sjukdomsutbrott. Den nationella expertgruppens breda kompetens bistår Jordbruksverket vid sjukdomsutbrott för en effektiv kontroll och bekämpning. SVA upprätthåller vaccinberedskap avseende smittsamma djursjukdomar, så kallade epizootier. SVA fick goda vitsord i den revisionsrapport som EU:s kontor för livsmedels- och veterinärfrågor FVO publicerade 2014. Revisionen gällde Sveriges beredskap vid epizootiska utbrott.

SVA:s beredskap utvecklas kontinuerligt, bland annat genom erfarenheter från sjukdomsutbrott. Utbrottet av newcastlesjuka under 2014 visar att SVA:s beredskapsplan fungerar. Utvärdering av arbetet utfördes såväl internt som tillsammans med Jordbruksverket och andra aktörer i strävan att förbättra den nationella beredskapen. Ett flertal aktiviteter med bland annat utbildningsinsatser är planerade som ett resultat av utvärderingar. En fortlöpande samordning av beredskap och smittbekämpningsåtgärder sker även med parter inom EU, Världshälsoorganisationen för djurhälsa, OIE och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO. Beredskap

utvecklas också genom att SVA deltar i övningar. Under året deltog medarbetare från SVA i fyra större övningar.

Aktuellt utvecklingsarbete

Utvecklingsarbetet under 2014 har syftat till att förstärka nationell övervakning och beredskap.

En metod för snabba riskvärderingar har tagits fram för att användas vid utbrott av allvarliga nationella och internationella smittsamma djursjukdomar och andra händelser som kan leda till ökad smittrisk för svenska djur. I riskvärderingen bedöms sannolikheten att svenska djur ska utsättas för smittämnet som en direkt följd av händelsen. Resultaten redovisas till Jordbruksverket, Landsbygdsdepartementet samt på SVA:s webbplats. Under 2014 har riskvärderingar utförts vid utbrott av afrikansk svinpest och fågelinfluensa inom EU.

På uppdrag av Jordbruksverket har SVA tagit fram en nationell övervakningsplan för sjukdomar hos landets djurpopulationer. Övervakningsplanen vägleder hur statliga medel för sjukdomsövervakning fördelas framöver. Lantbrukets djur står i fokus, men även sport- och sällskapsdjur, fisk och vilt beaktas. En metod har tagits fram för att prioritera vilka sjukdomar som bör övervakas. Dessutom genomförs kartläggning av de processer som genererar information i sjukdomsövervakningen.

Tabell 3. Kostnader för sjukdomsövervakning och beredskap 2010–2014, mkr

År	2010	2011	2012	2013	2014
Kostnad	131,4	146,2	155,1	162,1	136,1

Källa: Årsredovisning 2013 för år 2010–2013.
SVA:s tidredovisning och affärssystem för 2014.

Tabell 4. Beviljade bidrag från MSB* 2010–2014, mkr

År	2010	2011	2012	2013	2014
Beviljade bidrag	20,0	32,8	42,8	40,6	27,1

* Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Direkt beviljade bidrag enligt anslag 2:4 Krisberedskap, exklusive transfereringar.
Källa: SVA:s affärssystem

Syftet är att identifiera kritiska processer och eventuell utvecklingspotential samt säkerställa en långsiktig syn på framtida underhållsarbete.

Inom den nationella övervakningsplanen har SVA utvecklat ett system för syndromövervakning; en automatiserad, nära realtidsanalys av inflödet av prover som skickas till SVA. Förutom laborierdata hanterar systemet även data om dödsfall hos nötkreatur och veterinärbesök i besättningar från Jordbruksverkets djursjukdata som grundar sig på veterinärernas inrapportering av journalinformation, det vill säga diagnos, läkemedel och åtgärder per djurslag, till Jordbruksverket. Systemet ger tidig varning vid avvikelser i hälsoläget och kompletterar annan information som kommer till SVA.

SVA deltar som en av tolv partners i det EU-finansierade projektet Risksur. Projektet, som startade 2012, utvecklar beslutsstöd och analysverktyg för kostnads- och effektivisering av sjukdomsövervakningen. Målsättningen är att integrera erfarenheter och verktyg som genereras direkt i verksamheten.

SVA arbetar med kvalitetssäkring och ökad användbarhet av laborierdata. Ett nytt system har utvecklats för att underlätta hantering av epidemiologiska data i samband med sjukdomsövervakning. Systemet används även inom forskning och underlättar sammanställning och analys av data till rapporter och publikationer. Det pågår ett arbete för att enkelt visualisera resultat rumsligt och i tiden för ökad nytta.

Arbetet med att utveckla samhällets förmåga att hantera zoonoser har fortsatt under 2014. Samverkan har skett mellan Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och SVA. Gemensamma strategier för zoonoserna cryptosporidium och vtec/ehc publicerades under 2014. Strategidokumentet

Tabell 5. Antal undersökta fall/besättningar /hägn med epizootimisstankar 2014

Sjukdom	Undersökt	Bekräftad
Mjältbrand	18*	0
Rabies	5*	0
Aujezskys sjukdom (AD)	2	0
Brucellos	2	0
Porcine Reproductive and respiratory syndrome (PRRS)	5*	0
Aviär influensa (AI)/Fågelinfluensa	16	0
Newcastlesjuka (ND)	25	3
Bovin spongiform encefalopti (BSE) /Galna kosjukan	3**	0
Scrapie, klassisk och atypisk	10	6***
Infektiös bovin rhinotrakeit (IBR)/ Infektiös pustulär vulvovaginit (IPV)	1	0
Klassisk svinpest (CSF)	5	0
Afrikansk svinpest (ASF)	1	0
Bluetongue (BT)	2	0
Tuberkulos (TB)	55****	0
Paratuberkulos	8*	0
Mul- och klövsjuka	1	0
West Nile-feber	1	0
Elakartad lungsjuka hos nötkreatur (CBPP)	1	0
Viral hemorragisk septikemi (VHS)	1	0
Totalt	162	9

Källa: SVA.
Siffrorna inkluderar svaga misstankar, där prov tagits för att utesluta epizootisjukdom samt misstankar där besättningen belagts med restriktioner i avvaktan på provsvar. Även misstankar på grund av serologiska reaktioner inom övervakningsprogram inkluderas, där uppföljande provtagning har visat att det rör sig om ett falskt positivt resultat.

* Varav ett vilt djur

** I dessa misstankar ingår såväl kliniska misstankar som djur från särskild övervakning.

*** De sex bekräftade fallen gäller atypisk scrapie, dvs NOR98

**** Misstankarna grundas på inledande undersökning för tuberkulos (direktmikroskopi). Tre av djuren var vilda.

sträcker sig över fem år och ger styrning av myndigheternas arbete mot överenskomna samhällsmål där risker, nytta och kostnader viktats.

Aktuellt hälsoläge bland svenska djur

Ett av sjukdomsövervakningens syften är tidig upptäckt av djursjukdomar som omfattas av lagstiftning i Sverige och EU. Varje år utreder SVA många misstankar om allvarliga smittsamma sjukdomar, så kallade epizootier. Huvuddelen kan avskrivas. Varje år publiceras en rapport som redovisar den aktuella situationen för ett 40-tal

sjukdomar. Utredda misstankar och bekräftade fall under 2014 finns i tabell 5. Tabell 6 sammanfattar den senaste femårsperioden. Antalet fall är genomgående lågt och bekräftar vår goda djurhälsosituation. Av de 162 misstankar som utreddes 2014 bekräftades sjukdom i tre fall. Samtliga sex fall av atypisk scrapie påvisades inom den aktiva övervakningen.

Sommaren 2014 drabbades tre värphönsbesättningar i Östergötland av newcastlesjuka. Ett omfattande utredningsarbete visade att sjukdomen utvecklats smygande. Avsaknad av symtom hos djuren medförde att diagnosen dröjde. Enligt lagstiftning avlivades alla djur och anläggningarna sanerades. SVA kunde påvisa ett virus liknande det som orsakat utbrotten 2008 och 2009 i Sverige. Restriktioner upprättade i samband med utbrottet är hävda och Sverige är nu åter fritt från sjukdomen. SVA lade ner ca 1 350 arbetstimmar på utbrottshantering, kommunikation och samordning förutom det diagnostiska arbetet.

Inga nya infektioner med *Salmonella* hos gris påvisades 2014, men nio salmonellasmittade nötbosättningar. Några salmonellasmittade fjäderfäfloccor upptäcktes, bland annat en avelsanläggning, tabell 7. Baserat på SVA:s kunskapsunderlag har Jordbruksverket presenterat ett förslag för förnyad serologisk övervakning av *Salmonella* hos nötkreatur som baseras på undersökning av tankmjölk.

Andra viktiga sjukdomar och sjukdomsutbrott

Idisslare

Juvinflammation är fortsatt den vanligaste sjukdomen hos svenska mjölkkor. Sjukdomen är även relativt vanlig hos mjölkgetter. SVA arbetar för att minska sådana sjukdomsproblem i Sverige enligt en strategisk plan som tagits fram för 2011–2014. Hos unga kalvar är diarré och lunginflammation de vanligaste sjukdomarna. Under året har dessutom dödsfall hos unga mjölkkraskalvar som kan vara orsakade av kraftig gasbildning i löpmagen uppmärksamats i samband med obduktion. En arbetsgrupp där SVA ingår utreder bland annat sjukdomens utbredning. Bakterien *Mycoplasma bovis* har under senare år orsakat allvarliga sjukdomsproblem hos nötkreatur i närliggande länder. För att möta det ökade behovet av rådgivning om sjukdomskomplexet samverkar en bransch- och myndighetsövergripande grupp sedan 2012.

Diarré och försämrade tillväxt under betesperioden orsakad av parasiter tillhör de vanligaste sjukdomsproblemen hos får och get.

Gris

Hälsoläget hos svenska grisar är generellt sett gott, men både populationer och antalet besättningar minskar.

Genom kontrollprogram har antalet besättningar med symtom på svindysenteri minskat till färre än tio besätt-

Tabell 6. Antall fall/besättningar där epizootisk sjukdom konstaterats i Sverige 2010–2014

Sjukdom	2010	2011	2012	2013	2014
Newcastlesjuka, fjäderfä	0	3	0	0	3
Atypisk scrapie (Nor 98)	4	3	3	3	6
PRRS	0	0	0	0	0
Bluetongue	0	0	0	0	0
Mjältbrand	0	2	0	1	0

Källa: SVA och Jordbruksverket.

Tabell 7. Nyinfektion av *Salmonella* hos livsmedelsproducerande djur 2010–2014

	2010*	2011	2012	2013	2014
Besättningar					
Nöt	7	6	5	15	9
Svin	4	4	2	0	0
Stallar					
Häst	1	5	0	0	0
Floccor av fjäderfä					
Slaktkyckling (broiler)	17	4	1	1	4
Värphöns	2	0	2	7	2
Kalkon	0	0	0	0	0
Gås	1	1	1	0	2
Anka	0	0	2	0	0
Struts	1	1	0	0	0

Källa: Intern sammanställning för 2014, Årsredovisning 2013 för 2010–2013.
*En djurägare hade salmonellainfektion i både nötbosättningen och svinbesättningen.

ningar under 2014. Luftvägsinfektioner är fortfarande ett problem bland slaktsvin. Orsak kan inte alltid fastställas, men bakterien *Actinobacillus pleuropneumoniae* är en viktig aktör.

Det pandemiska influensavirus, pH1N1, som cirkulerar som säsongsinfluensa bland människor påvisades under 2013 hos grisar i Sverige. Under året har även andra varianter, fågelinfluensa av typen H1N2 och muterade pH1N2, påvisats hos svenska grisar. pH1N2 har även upptäckts hos människor i nära kontakt med grisar. En undersökning om antibiotikaresistenta MRSA-bakterier finns hos grisar i Sverige genomfördes under hösten, resultaten offentliggjordes 2015. MRSA har tidigare endast påvisats vid ett tillfälle hos svenska grisar.

Fjäderfä

Sjukdomsläget är gott i kommersiella besättningar, men ett par oroande trender har noterats. Till exempel har

Exempel på sjukdomar och smittämnen där prover har analyserats på SVA 2014

Gris

Afrikansk svinpest (E)
Atrofisk rhinit, nyssjuka
Aujeszky's sjukdom (E)
Brucella suis (E)
Dysenteri
Influensa
Klassisk svinpest (E)
Porcine respiratory and reproductive syndrome (E)
Swine vesicular disease (E)
Salmonella

Fjäderfä

Aviär influensa/Fågelinfluensa (E)
Aviär rhinotrakeit
Campylobacter
Egg drop syndrome
Mycoplasma gallisepticum
Mycoplasma meleagridis
Newcastlesjuka (E)
Salmonella Gallinarum
Salmonella Pullorum

Nötkreatur

Bluetongue (E)
Bovin virusdiarré
Brucella abortus (E)
Enzootisk bovin leukos
Infektiös bovin rhinotrakeit (E)
Paratuberkulos (E)
Bovin spongiform encephalopati (E)
Verotoxin-producerande *Escherichia coli*
Salmonella
Schmallenbergvirus

Sjukdom märkt med (E) är en epizootisjukdom, det vill säga en allmänfarlig djursjukdom som kan spridas genom smitta bland djur. En del epizootier är även zoonoser, det vill säga sjukdomar som kan spridas mellan djur och människor.

Får

Brucella melitensis (E)
Fotröta
Maedi/visna
Scrapie (E)

Get

Brucella melitensis (E)
Caprin artrit/encefalit
Scrapie (E)

Fisk, kräftdjur och musslor

Bonamios, blåmussla/ostron
Infektiös hematopoiotisk nekros, fisk (E)
Infektiös pankreasnekros, fisk (E)
Marteilios, blåmussla/ostron
Renibakterios, fisk
Vårviremi, karp (E)
Viral hemorragisk septikemi, fisk (E)
Kräftpest

Vilt

Aujeszky's sjukdom, vildsvin (E)
Fågelinfluensa, vilda fåglar
Harpest, hare
Klassisk och afrikansk svinpest, vildsvin (E)
Porcine respiratory and reproductive syndrome, vildsvin (E)
Rabies, fladdermöss (E)
Rävens dvärgbandmask, räv, varg, mårhund

Laboratoriedjur

Hälsoinventeringar hos företrädesvis laboriemöss.

Foto: Anna Sollén/SVA

fler utbrott av rödsjuka förekommit, samtliga i ekologiska värphönsflockar. Rödsjuka är en allvarlig sjukdom, som kan smitta till människa. Det är oklart varför antalet fall har ökat och varför vaccination mot sjukdomen inte alltid skyddar. SVA arbetar tillsammans med Svenska Ägg med att förbättra rådgivningen till drabbade besättningar.

I slaktkycklingflockar har infektioner med adenovirus ökat påtagligt under året. Virusets orsakar leverinflammation och ökad dödlighet. Det saknas emellertid kunskap om förekomst och olika spridningsvägars betydelse.

Intresset för fjäderfåhållning som hobby ökar kraftigt i Sverige. Allmänt förekommande smittämnen och omfattande handel med levande djur bidrar till spridning av sjukdomar, framförallt luftvägsinfektioner. Sjukdomsutbrott med infektiös laryngotrakeit är ett fortsatt problem, trots att vaccination är allt vanligare idag.

Häst

Uppskattningsvis tränar och tävlar tiotusentals hästar i Sverige dagligen tillsammans med hästar från andra besättningar, men smittläget är ändå rätt gott. Utbrott av hästinfluensa som utlösts av importerade hästar har förekommit. Långa resor med fler kontakter ger en förhöjd smittorisk och nedsatt immunförsvar. Många fall av luftvägssjukdomen kvarka har förekommit 2014, liksom tidigare. Forskning på SVA och Sveriges lantbruksuniversitet påvisar hur tysta smittbärare komplicerar sjukdomsbekämpningen samt hur provtagning och analys för kvarka bör ske för att inte missa infekterade djur. Två utbrott av en ny sjukdom i Sverige, atypisk myopati, förekom i Skåne i maj då tre hästar avled. Analyser vid SVA visade förgiftning av tysklönn. Sjukdomen har orsakat allvarliga utbrott i ett tjugotal länder i Europa de

senaste åren. SVA följer utvecklingen. Tysklönn används bland annat i alléer.

Sällskapsdjur

SVA arbetar med att förbättra hälsan hos sällskapsdjur genom rådgivning och analyser som täcker flera sjukdomar. Inflödet av analyser ger viktig upplysning om hälsotillståndet hos svenska sällskapsdjur. Sedan tidigare är såväl veterinärer som allmänhet allt mer uppmärksamma på sjukdomar som finns utanför Sveriges gränser. Många frågor rör misstanke om, eller konstaterade fall av, så kallade importerade sjukdomar såsom överförbar veneral tumör (CTVT), leishmanios, monocytär ehrlichios samt infektion med hjärtmask hos hund.

Fisk, kräftdjur och musslor

Under vårvintern diagnosticerades det första svenska fallet av Hemorrhagic Smolt Syndrome. Sjukdomen orsakar blödningar i organ och viss dödlighet. Den varma sommaren med höga vattentemperaturer gav problem i odlingar för kallvattenanpassade arter med ökad sjuklighet och dödlighet som följd. Fisken slutar äta när temperaturen blir för hög vilket försvårar behandling med antibiotika i fodret. Inom den offentliga kontrollen har ett fall av infektiös pankreasnekros serotyp Ab samt två fall av bakteriell njurinflammation, BKD påvisats. I en odling har sjukdomen smittspårats som import från en positiv odling. Under sen vår och sporadiskt under sommar och höst har rapporter om massdöd hos tånglake och viss annan fisk i samma habitat rapporterats. Ett för Sverige nytt virus har påvisats hos fisk. Under hösten har också massdödlighet hos stillahavsostrom, förekommit längs Bohuslänskusten och mot Norge. Det aggressiva ostromherpesviruset OsHV-1 mikrovar påvisades för första gången i Sverige i samband med detta.

Vilt

Övervakning av sjukdomsläget bland vilda djur görs genom obduktioner av upphittade döda vilda djur och riktade insamlingar av prover, oftast inom forskningsprojekt. Över 300 sälar dog under sommaren och hösten längs västkusten. I samverkan med Naturhistoriska riksmuseet under-

söks bakomliggande orsak, som med stor sannolikhet är ett fågelinfluensavirus. Valpsjukevirus som tidigare har orsakat omfattande sälepidemier har inte identifierats. Sedan juni 2014 har ett omfattande utbrott av kaninpest konstaterats i Skåne, Halland och Blekinge.

Hög kalvdödlighet hos älgar på Öland studeras i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet. Brist på lämpligt och tillräckligt älgbete kan vara en orsak samt att Ölandsälgarna har hög förekomst av fästingburna anaplasma bakterier.

En landsomfattande övervakning och kartläggning av rävens dvärgbandmask tillsammans med Svenska Jägare-

Tabell 8. Antal kroppar eller delar av stora rovdjur undersökta vid SVA 2010–2014

Rovdjur	2010	2011	2012	2013	2014*
Björn	317	332	374	345	338
Lodjur	226	174	150	181	77
Varg	61	40	35	50**	33
Järv	17	11	10	30	31
Totalt	621	557	569***	606**	479

Källa: Rovdjursdatabasen, SVA.

*Preliminära siffror, ** Slutgiltig siffra, justerad efter rapportering i Årsredovisning 2013.

***justerad siffra, feltryck 2013.

Tabell 9. Antal fall av viltsjukdomar av särskild vikt, listade av OIE*

Sjukdom	2014	Djurarter 2014
Aviär tuberkulos	4	ejder, havsörn
Rabbit Hemorrhagic Disease	1	vildkanin
Myxomatos	18	vildkanin
<i>Salmonella</i> sp. Fåglar	10	domherre, grönsiska
<i>Salmonella</i> sp. Däggdjur	23	igelkott, grävling, mindre skogsmus, utter, älg
<i>Pasteurella multocida</i>	2	dovhjort
Harpest/tularemi	2	fälthare
Trichomonas	19	domherre, grönsiska, grönfink, ringduva
Rävs-kabb	18	rödräv, varg, lodjur, mård
Vildsvinsskabb	1	vildsvin
Trikiner rovdjur	11	björn, varg, järv, lodjur, mård
Trikiner vildsvin	6	vildsvin
Hjärnhinnemask	8	älg
Rävens dvärgbandmask	2	räv
Pseudotuberkulos	13	dovhjort, fälthare, igelkott, rådjur, kråka, lärkfalk
Listerios	1	rådjur

Källa: SVA:s laboratedatasystem SVALA. * Världshälsoorganisationen för djurhälsa

Foto: Sven Gummar Lunneryd/SLU

Över 300 sälar dog under sommaren och hösten längs västkusten. I samverkan med Naturhistoriska riksmuseet undersöker SVA bakomliggande orsak.

förbundet avslutades under 2014. I ett projekt på Sveriges lantbruksuniversitet har parasiten hittats i närheten av Gnesta i Södermanlands län och norr om Växjö i Kronobergs län.

Akut lunginflammation med bakterien *Pasteurella* har orsakat död hos dovhjortar inom ett begränsat område. Som föregående år har utredning skett under sommaren i Södermanland.

Aktuella sjukdomshot i omvärlden

Spridningen av afrikansk svinpest i östra Europa fortsätter, sjukdomen kommer allt närmare Sveriges gränser. Sedan den aktuella epidemin startade 2007 har det rapporterats över 400 utbrott i Ryssland. Situationen är utom kontroll. Under 2014 har flera utbrott rapporterats från Polen, Litauen, Lettland och Estland hos både tamgris och vildsvin, med en tilltagande oro för att sjukdomen ska etablera sig i området. Den rådande situationen innebär ökad risk för att afrikansk svinpest smittar svenska grisar och vildsvin. Mest troligt är att smittan kommer in i landet via smittat matavfall eller smittade köttprodukter.

Aggressiv fågelinfluensa H5N8 har orsakat stora problem hos fjäderfä i Sydkorea, Kina och Japan under året. Virus har också påvisats hos vilda fåglar. I november rapporterades om utbrott av samma virus i en kalkonbesättning i norra Tyskland, följt av utbrott i Nederländerna och i Storbritannien. Hur viruset introducerats

från östra Asien till Europa är okänt, men att spridning skett via vilda fåglar kan inte uteslutas. Med tanke på osäkerhet kring spridningsätt och omfattning har risken för introduktion till svenska fjäderfän bedömts som förhöjd. Jordbruksverket har därför beslutat att fjäderfä ska hållas inomhus i förebyggande syfte.

Mul- och klövsjuka har inte rapporterats inom EU under året, men sjukdomen är ett ständigt hot. Under 2014 har utvecklingen i Nordafrika, med omfattande spridning av nya mul- och klövsjukestammar i Libyen, Tunisien och Algeriet varit särskilt oroande, med en allt ökande risk för introduktion till södra Europa som följd.

Blåtungevirus av olika serotyper cirkulerar normalt i medelhavsområdet. Under 2014 har en utökad utbredning av blåtungevirus-4 skett med snabb spridning bland får och getter i Östeuropa. Ifall virus, som sprids med svidknott, lyckas övervintra i dessa områden, finns en klar risk för fortsatt spridning och introduktion till Nordeuropa under 2015.

Under 2013 och 2014 har Nordamerika drabbats av Porcine Epidemic Diarrhoea, PED, som orsakar diarré hos framför allt spädkgrisar med upp till 100 procents dödlighet. Sjukdomen förekommer i Europa sedan 1970-talet, men har inte påvisats i Sverige. Förekomsten av PED och afrikansk svinpest i omvärlden gör det högaktuellt att betona vikten av gott smittskydd i svenska grisbesättningar.

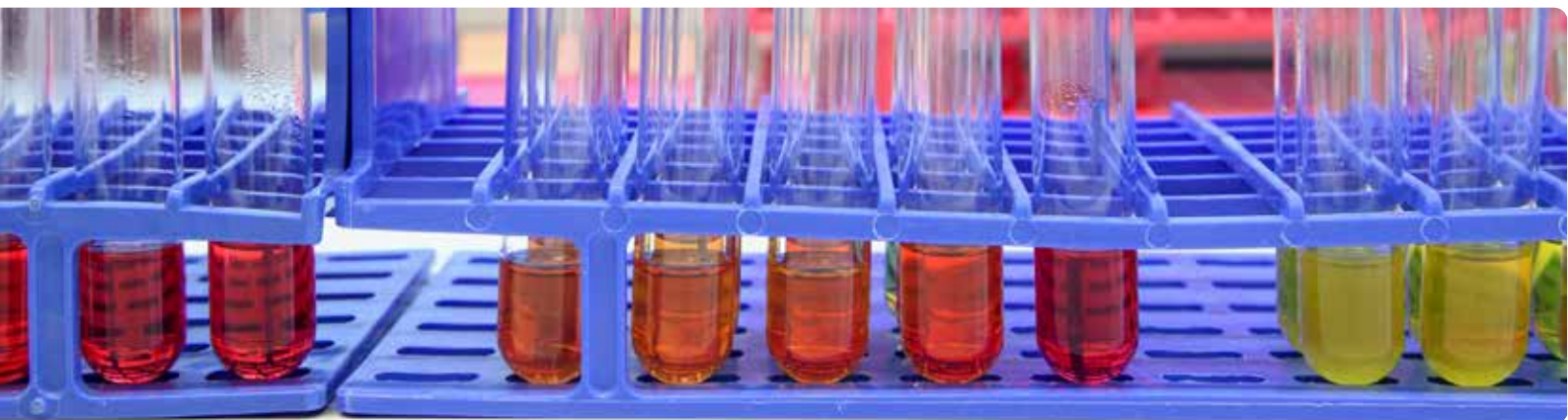

Foto: Hanna Dunder

Diagnostik och analysverksamhet

SVA är Sveriges största veterinärmedicinska laboratorium. Här finns utrustning och kunnande för obduktion av djur och diagnostik av de flesta smittor och substanser som kan orsaka sjukdomar hos djur. För hantering av särskilt farliga smittämnen, till exempel fågelinfluensa och mjältbrand, finns säkerhetslaboratorier, de enda i Sverige för veterinärmedicinska behov.

Ett 100-tal analyser är ackrediterade av Swedac, vilket innebär kvalitetssäkring av diagnostiken. Det är en viktig parameter eftersom SVA är nationellt referenslaboratorium för ett 30-tal olika sjukdomar, smittämnen och substanser. SVA är även EU:s referenslaboratorium för *Campylobacter*, ett uppdrag som ställer höga krav på kompetens och kvalitet. Kvalitetssäkringen styrker att SVA uppfyller instruktionens krav.

Utlåtanden och rådgivning från SVA:s experter efterfrågas ofta i samband med diagnostiska uppdrag. Det kan vara stöd för val av undersökningsmetod, hjälp att tolka analys svar eller stöd för beslut om behandling i anslutning till diagnostik- och analysverksamhet.

UTFALL 2014

Antalet diagnostiska uppdrag varierar över åren. De beror bland annat på sjukdomsutvecklingen i Sverige samt på strategiska beslut om uppföljning och övervakning.

En stor andel av SVA:s diagnostik utgörs av prover från sport- och sällskapsdjur. SVA har som ett av sina mål att vara en stark aktör inom området.

Den totala volymen analyser har minskat jämfört med föregående år, se tabell 10. Avgiftsintäkterna har också minskat, se figur 5. Det är framförallt diagnostik för livsmedelsproducerande djur, nöt, svin och får som har minskat de senaste åren.

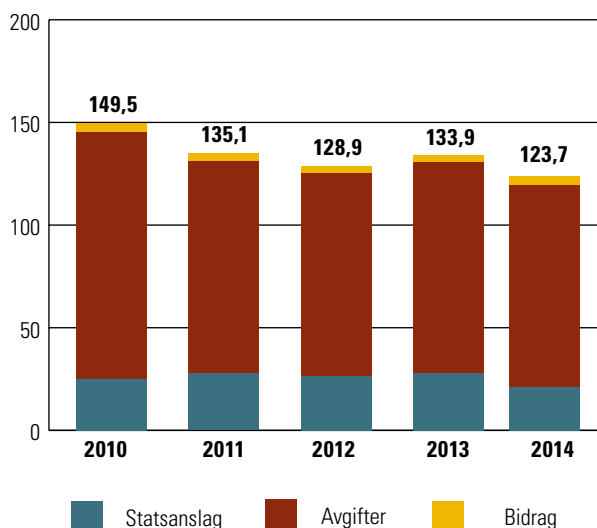
Instruktion

SVA ska som riskvärderande myndighet och beredskapsmyndighet vara nationellt veterinärmedicinskt laboratorium, utföra diagnostik av zoonoser, epizootiska och övriga anmälningspliktiga sjukdomar hos djur inklusive diagnostik som föreskrivs i EU:s regelverk. SVA ska även vara nationellt referenslaboratorium inom sitt verksamhetsområde, utreda spridning av smittämnen och kemiska risksubstanser i foder samt arbeta förebyggande med fodersäkerhet. SVA ska utföra diagnostik av smittämnen och kemiska risksubstanser i foder, samt inom ramen för sitt verksamhetsområde tillhandahålla tjänster inom veterinärmedicinsk forensik.

SVA:s egna mål

SVA är en stark aktör inom sport- och sällskapsdjur.

Figur 5. Huvudsaklig finansiering 2010–2014, mkr

Tabell 10. Diagnostik

	2012	2013	2014
Antal undersökningar/analyser			
Bakteriologi	181 657	171 615	165 557
Foder	12 170	11 527	8 309
Kemi	23 164	25 585	26 101
Parasitologi	69 201	72 204	71 426
Virologi	261 409	277 437	227 196
Antal obduktioner			
Vilt	1 472	2 135	1 321
Fisk	116	330	321
Fjäderfä	720	787	1 568
Övriga djur	1 318	1 466	1 205
Mikroskopiska vävnadsundersökningar			
Patologi	6 829	8 255	7 806
Vilt	496	647	832
Fisk	247	240	338
Fjäderfä	476	614	612
Kostnad, mkr	101,0	106,7	104,6

Källa: Årsredovisningen 2013 för 2012–2013. SVA:s laboratorie-datasystem SVALA (antal) och SVA:s affärssystem (kostnad) för 2014.

Diagnostiken för sjukdomar hos fjäderfä är tämligen konstant, medan diagnostiken för sport- och sällskapsdjur visar en svagt uppåtgående trend.

Antalet obduktioner från livsmedelsproducerande djur som nöt, svin och får minskar. Däremot har antalet obduktioner av fjäderfä dubblats från 2013 till 2014. Det ökade antalet vävnadsmikroskopiska undersökningar från sällskapsdjur har inte fortsatt under 2014.

Bakteriella odlingar från juverinflammationer hos kor och allmänbakteriologiska undersökningar från sport- och sällskapsdjur har ökat under 2014. Även parasitanalyser visar en uppåtgående trend, med framför allt träckprover från häst, hund och katt.

I juni 2014 inträffade ett utbrott av newcastlesjuka hos höns, som ledde till att ett ökat antal prover fick analyseras under beredskapstid. Under året har även ett stort sjukdomsutbrott hos fisk och ostron inneburit fler inkommande prover.

Stor bredd på uppdragen

Den största andelen diagnostiska undersökningar utgörs av analyser av virus, bakterier och parasiter, men diagnostiken omfattar även många andra områden.

Foto: Rickard Wolrath/SVA

Ett nytt säkerhetslaboratorium för bakterier i skyddsklass 3, har tagits i bruk. Här kan diagnostik av särskilt farliga smittämnen göras, exempelvis mjältbrand.

SVA ansvarar för analyser i den offentliga foderkontrollen och deltar med expertis i utredningar då det finns misstanke om att foder orsakat sjukdom. SVA:s foderexperter kan till exempel vid salmonellautbrott bistå med råd och vägledning om hur infekterade foderanläggningar bäst ska saneras.

SVA har kapacitet att spåra såväl mögelgifter som ett brett spektrum av andra kemiska substanser. Kompetens och utrustning kan upprätthållas genom att SVA gör dopingkontroller samt analysuppdrag åt läkemedelsföretag och universitet.

SVA är det enda laboratoriet i Sverige med komplett patologisk verksamhet. Här utförs obduktioner och mikroskopiska vävnadsundersökningar. Staten subventionerar obduktionskostnaderna för lantbrukets djur, vilket bidrar till att sjukdomsövervakningen kan upprätthållas. Staten och Jaktvårdsfonden bekostar obduktion av döda vilda djur, så kallat fallvilt. Dessa obduktioner är, tillsammans med den aktiva övervakningen som bedrivs i projektform, en viktig del av sjukdomsövervakningen hos vilt.

Det ställs höga krav på kvalitet och specialisering inom patologi. För att möta kraven har verksamheten

specialiserats inom olika områden. Idag finns exempelvis specialister inom området rättsfall, så kallad veterinärmedicinsk forensik.

Under året har ett nytt säkerhetslaboratorium för bakterier i skyddsklass 3 tagits i bruk. Därmed har SVA tre säkerhetslaboratorier i skyddsklass 3 för diagnostik av mikrobiologiska organismer samt även ett speciellt säkerhetslaboratorium för obduktion. Säkerhetslaboratorier är nödvändiga för diagnostik av särskilt farliga smittämnen, till exempel fågelinfluensa och mjältbrand.

Behovsanpassad utveckling

Flera metoder med ursprung i SVA:s forsknings- och utvecklingsarbete har under 2014 tagits i bruk för uppdragsdiagnostik.

Vid SVA används masspektrometri inom allt fler områden. En mer robust och effektiv metod inom masspektrometri har utvecklats för att bestämma koncentrationen av koccidiostatika i foder. En annan metod för analys av mögelgifter producerade av *Aspergillus* och *Penicillium* species i foder vid djurhälsoutredningar har också tagits fram. Värt att nämna är också den metod baserad på biokemisk reaktion följt av masspektrometri, för diagnostik av botulism, som har lanserats under året. Metoden som utförs på blodprover kallas Endopep-MS och ersätter den tidigare metoden som förutsatte användande av laboratoriedjur.

Masspektrometri med så kallad Maldi-tof-teknik används även för att typa bakterier. SVA har under 2014 lagt mycket arbete på att förbättra Maldi-tof-systemets förmåga att typa vissa sjukdomsframkallande fiskbakterier.

Vetmic, SVA:s system för resistensundersökningar, vidareutvecklas kontinuerligt och används även av övriga veterinärmedicinska laboratorier i Sverige. Systemet består av paneler anpassade för olika ändamål.

Under 2014 har tre nya paneler utvecklats. Vetmic Aquatic är speciellt framtagen till fisknäringen och testar för antibiotikaresistens vid behandling av odlad fisk. De andra två panelerna heter Clin GN och Clin GP. Panelerna är anpassade till dagens veterinärmedicinska behov och ger bättre möjlighet till övervakning av multiresistenta bakterier.

Totalt sju nya PCR-metoder har utvecklats för molekylärbiologisk diagnostik av fisksjukdomar, kvalster och springmask hos gnagare, sorkfeber samt kennelhosta.

Lymfom är en tumörsjukdom orsakad av bland annat virus. Lymfom förekommer hos flera djurarter till exempel hund, katt och nötkreatur. SVA har i samarbete med ett privat företag introducerat en unik analys, vilken identifierar sjukdomen hos hund genom ett blodprov. Metoden bygger på molekylärbiologiska principer som identifierar ett specifikt enzym i blodet producerat av

Foto: Bengt Ekberg/SVA

Sommaren 2014 drabbades tre värphönsbesättningar i Östergötland av newcastlesjuka. SVA kunde påvisa ett virus liknande det som orsakat utbrotten 2008 och 2009 i Sverige.

tumörerna. Analysresultaten används för att diagnostisera sjukdomen, men ger även vägledning om värdet av att sätta in behandling med cellgifter.

Kundnöjdhet

SVA:s verksamhetsmål, att tillhandahålla kostnadseffektiv diagnostik av god kvalitet, följs upp med kundundersökningar vartannat år. Den senaste genomfördes 2013, då SVA fick höga betyg för bemötande, kvalitet och tillgänglighet. Något lägre för snabbhet och prisvärdhet. Snabba svar och kvalitet är faktorer kunderna värderar högst, medan priset anses minst viktigt.

Sammantaget får SVA ett högt nöjd-kund-index, 81,3 av 100. Det kan jämföras med det sammantagna värdet vid den undersökning som gjordes 2011 81,7.

Myndigheter, framförallt Jordbruksverket, är stora beställare av diagnostik hos SVA. Exempel på andra viktiga kunder är Svenska djurhälsovården, Växa Sverige, Svensk Fågel, Karolinska Institutet, Svenska travsportens centralförbund STC och Quality Genetics. Uppdragen för dessa kunder har ofta kopplingar till kontroll- och övervakningsprogram. Därutöver gör SVA också uppdrag åt djursjukhus, veterinärkliniker och enskilda djurägare.

Kunskaps-kommunikation

Kunskapskommunikation är en viktig del av SVA:s uppdrag som expertmyndighet. Myndighetens kunskap ska vara omvärldens kunskap. Det innebär att kommunikation och dialog med målgrupper är en viktig del av myndighetens uppdrag. Många medarbetare arbetar med både direkt och indirekt kommunikation med myndighetens prioriterade målgrupper.

UTFALL 2014

Kostnaderna för arbetet med kunskapskommunikation vid SVA under 2014 uppgick till 38,5 miljoner kronor, en ökning jämfört med föregående år (tabell 11). Huvudfinansieringen sker via statsanslag (figur 6). Avgiftsintäkterna är främst arvoden för undervisning utförd av SVA-personal och då framförallt vid Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet.

Som framgår av tabell 11 kommunicerar SVA kunskap på många olika sätt. Under hösten genomförde SVA en målgruppsanalys bland veterinärer och djurägare. Respondenterna tillfrågades om hur de får information från SVA, hur de uppfattar kontakten med SVA och hur de ser på SVA generellt. Resultatet visar på att veterinärer i mycket stor utsträckning, för att inte säga alla, känner till myndigheten. Nio av tio har kontakt med SVA fler än fem gånger per år och 97 procent är nöjda eller mycket nöjda med kontakten. När veterinärerna själva fick skriva ned vilka ord de förknippar med SVA var de två vanligaste förekommande orden kompetens och kunniga. Webbplatsen är den kanal som de oftast använder för att få information från myndigheten. Utskick är ett annat sätt och flera anger telefonsamtal som ett vanligt sätt att inhämta information från myndigheten. Bland djurägare så är SVA välkända för dem som på något sätt arbetar med djur. I den gruppen känner nio av tio till vilka SVA är. Ungefär hälften av de djurägare som har sitt djur som hobby känner till SVA. Även i den sistnämnda gruppen är de som har kontakt med myndigheten i hög grad nöjda. Webbplatsen är en viktig informationskanal för denna målgrupp men även sociala medier används för att ta del av information från SVA.

2014 har inneburit ett stort genombrott för SVA på Facebook där myndigheten har stärkt och befäst sin roll som aktör. Där bygger SVA relationer med viktiga målgrupper genom att lyfta myndighetens experter och kunskap. Engagemanget bland myndighetens följare är högt. Antalet gillare har under året passerat 1 000

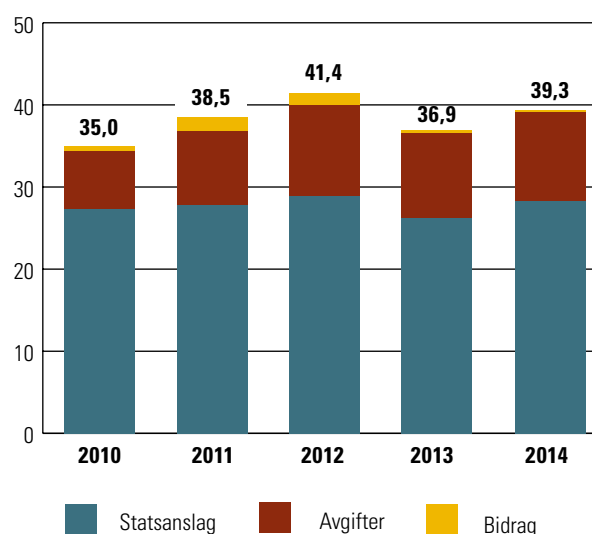
Instruktion

SVA har till uppgift att vara veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda.

Egna mål

SVA är en stark aktör inom sport- och sällskapsdjur

Figur 6. Huvudsaklig finansiering 2010–2014, mkr

stycken. Facebook bidrar till att möta myndighetens mål att SVA en stark aktör inom sport- och sällskapsdjur, då det framförallt är kunskap om häst, hund och katt som uppskattas och ger engagemang. Det visades inte minst under den stora skogsbranden i Västmanlands län då SVA publicerade information om hur hästar kunde påverkas av brandröken.

Arbetet med sociala medier omfattar också Twitter. SVA har ett officiellt konto där nyheter och aktuella saker twittras. SVA har 1 247 följare vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2013. På myndigheten finns också flera experter med egna Twitterkonton och som twittrar inom just sitt kompetensområde.

Ett aktivt arbete med sociala medier är en del i SVA:s beredskapsarbete. I händelse av kris ska myndigheten ha upparbetade kanaler, samt erfarenhet av att använda dem. Sociala medier blir ofta viktiga vid samhällskriser.

Tabell 11. Kunskapskommunikation

Typ/kategori	Antal 2012	Antal 2013	Antal 2014
Uppdrag i FoU-organ*	32	15	13
Expertmöten och nätverk	240	216	221
Handledning	96	91	99
Kongresser/konferenser	288	311	297
Kongressrapporter/posters	73	80	53
Populärvetenskapliga art/böcker	78	50	61
Granskningar och examinationer	113	126	111
Undervisning/föreläsning	456	656**	391
Kostnad, mkr	42,0	36,7	38,5

*Rubriken förenklades 2013, men siffrvärdena är jämförbara över treårsperioden. **Fr. 2013 redovisas antalet undervisningsdagar. Tidigare år redovisas antal undervisningstillfällen. Förändringen är en anpassning till det nya redovisningssystem som infördes 2013.

Källa: Årsredovisning 2013 för 2012–2013. Databasen för kunskapskommunikation för 2014. Kostnad beräknad utifrån SVA:s tidredovisning och affärssystem.

Under 2014 har antalet artiklar i media där SVA figureerar ökat med sex procent jämfört med 2013. Framför allt ökar publiciteten i webbmedier. Upsala Nya Tidning har haft två stora reportage om myndighetens verksamhet och Dagens Nyheter har haft en artikelserie som utgått från analyser som gjorts vid SVA. SVA:s experter inom antibiotikaresistens har varit mycket efterfrågade av medierna, särskilt vad gäller resistent bakterier av typen MRSA. De har under både våren och hösten deltagit i ett stort antal tv-inslag, radiointervjuer och tidningsartiklar.

Besökarna på webbplatsen surfar allt oftare från mobila enheter som telefoner eller surfplattor. SVA:s webbplats uppgraderades under 2014 och byggs med så kallad responsiv design, vilket innebär att webbdesign anpassas utifrån storleken på skärmen hos den som besöker webben. Det gör webbplatsen mer tillgänglig för målgrupperna när de behöver den.

SVA har under året identifierat alla nya veterinärer i Sverige som har studerat utomlands. De har kontaktats, först via e-post med en kort information och förfrågan om vi har en korrekt adress till dem. Alla som har svarat har fått information och exempel på provtagningsmaterial. Under året har SVA kontaktat 75 nya veterinärer varav 51 har svarat och fått mer information.

Under året har SVA erbjudit medarbetarna kompetenshöjande utbildningar och seminarier. Det har bland annat handlat om vad man bör tänka på när man twittrar, om rörliga bilder och film, klarspråk, och att kommunicera forskning kortfattat och begripligt.

Foto: Karin Nilsson/SVA.

SVA tar emot studiebesök, såväl nationella som internationella. Ofta ingår både föredrag av experter liksom besök på labb eller i obduktionssalen.

Tabell 12. Antal publicerade artiklar där SVA omnämns (webb och tryck) 2012–2014

År	2012	2013	2014
Antal	4 244	4 898	5 182

Källa: Årsredovisning 2013 för 2012–2013.

Retriever, Medierapport 2014, Statens veterinärmedicinska anstalt.

Tabell 13. Antal besök per vecka på SVA:s webbplats

År	2010	2011	2012	2013	2014
Antal	11 236	16 673	14 374	18 356	21 152

Källa: Årsredovisning 2013 för år 2010–2013, uppdelat per vecka. Loggning i statistik-programmet Vizzit för 2014.

Under hösten anordnades en workshop för att hitta myndighetens berättelser, så kallad storytelling. Berättelser som form kan användas för att sprida kunskap, berätta om SVA:s uppdrag och bygga medarbetarkultur.

Expertmedverkan

SVA har i sin expertroll täta kontakter med Landsbyggsdepartementet, Jordbruksverket, Livsmedelsverket och andra myndigheter och organisationer. Kontakterna är både informella och formella, SVA deltar i många myndighetsgemensamma expertgrupper och nätverk. Medarbetare har också ingått i internationella arbetsgrupper och expertgrupper inom exempelvis EU-kommissionen och i EU:s myndighet för livsmedelssäkerhet, Efsa.

Exempel på aktiviteter under 2014 där SVA bidragit med expertkunskap är ett projekt om antibiotikaresistenta bakterier av typen ESBL och livsmedel. SVA har också deltagit i The European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption (Esvac). Association of Official Racing Chemists (AORC) är en internationell

vetenskaplig organisation för kemister som arbetar med dopningskontroll av djur. Under våren blev en representant från SVA ordförande i den europeiska sektionen av organisationen och under hösten valdes samma person in i den övergripande styrelsen på global nivå.

Rådgivning

Rådgivning till prioriterade målgrupper är en central del av SVA:s kunskapskommunikation. Omfattande rådgivning sker i samband med SVA:s diagnostiska uppdrag. I övrigt förmedlas råd per telefon, via e-post, på myndighetens webbplats och i SVA-appen. Kommunikation via pressmeddelanden, Twitter och Facebook används för att göra olika målgrupper uppmärksamma på vad som är nytt. SVA tar också emot många studiebesök, såväl nationella som internationella. Ofta ingår både föredrag av våra experter liksom besök på något laboratorium eller i obduktionssalen. Mässor och kongresser är andra exempel på platser där SVA möter sina målgrupper i direkt dialog. Budskapen i montern på både veterinärkongressen liksom Veta-dagarna handlade om häst, hund och katt samt ny diagnostik.

Medverkan i utbildningsverksamhet

Medarbetare vid SVA håller regelbundet föreläsningar och utbildningar på universitet och högskolor. Ämnesinriktade föreläsningar genomförs för blivande veterinärer på Sveriges lantbruksuniversitet och för blivande läkare, biologer, bioanalytiker och doktorander vid andra utbildningsinstitutioner i främst Sverige.

SVA:s medarbetare anlitas även för att genomföra utbildning av personal vid veterinärkliniker, djursjukhus,

jaktvårdsföreningar och för intressenter inom bransch- och intresseorganisationer för livsmedelsproducerande djur, hästar och sällskapsdjur.

Två sydkoreanska tjänstemän har också tillbringat tre månader på SVA för att utbilda sig inom sjukdomar och diagnostik hos laxfisk.

Under 2014 genomfördes sammanlagt 391 undervisningsdagar. SVA:s experter hade många föredrag på veterinärkongressen och även på Hippocampusdagarna som arrangeras av SVA och Sveriges lantbruksuniversitet.

Tryckt och elektronisk information

Den viktigaste kanalen för att förmedla råd och information till allmänhet och enskilda djurägare är SVA:s webbplats, www.sva.se. Webbplatsen hade över en miljon besök under 2014.

Webbplatsen innehåller djurslagsspecifik sjukdomsinformation, riktad till djurägare respektive veterinärer. Startsidan uppdateras kontinuerligt med nyheter och aktuella frågor.

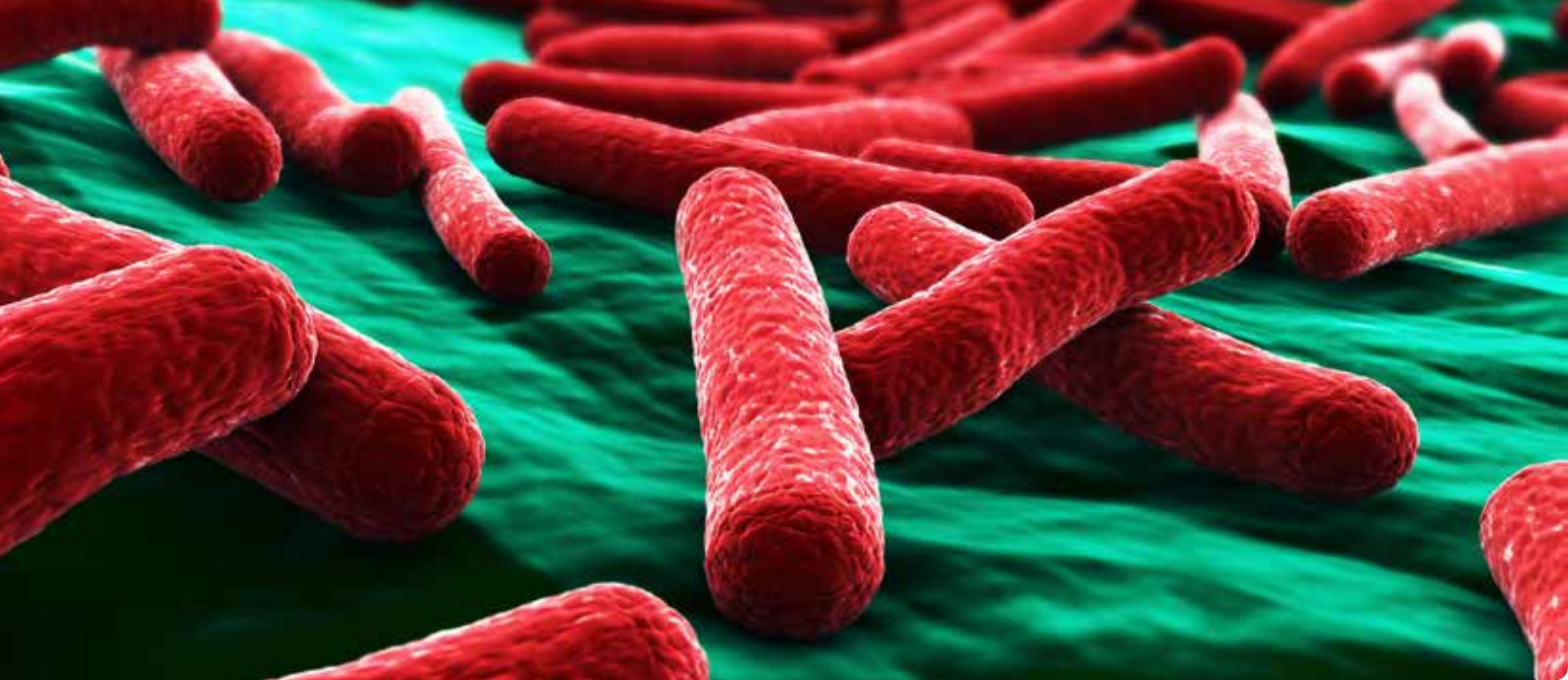
En webbplatsundersökning genomfördes i november månad. Den visade att 69 procent av besökarna fullt ut kunde lösa den uppgift de kom till webbplatsen för att göra. Nio av tio besökare kunde helt eller delvis lösa sitt ärende. 93 procent av besökarna är nöjda eller mycket nöjda med sitt besök.

Under året har SVA:s egen populärvetenskapliga tidskrift SVAvet kommit ut med fyra nummer. SVA:s mål att vara en stark aktör inom sport och sällskapsdjur gjorde att ett av numren hade tema sport- och sällskapsdjur. Upplagan av SVAvet har ökat till 5 000 exemplar och den distribueras bland annat till landets veterinärer.

Foto: Linda Hallenberg/SVA.

Mässor, seminarier och konferenser är viktiga arenor för SVA:s kunskapskommunikation. Bilden är tagen på veterinärkongressen 2014.

SVA kartlägger förekomsten av tarmbakterien *Escherichia coli* (*E. coli*) bland svenska djur. Vissa typer av bakterien, så kallade ehec, kan ge upphov till allvarlig sjukdom hos människor. Foto: © Cgtoolbox Dreamstime.com

Forskning och utveckling

SVA bedriver forsknings- och utvecklingsarbete inom sitt verksamhetsområde. Det stärker SVA:s förmåga att på ett kostnadseffektivt sätt klara instruktionens uppdrag att utreda smittsamma djursjukdomar och zoonosers uppkomst, orsak och spridningssätt, samt hur de påvisas. Forskning och utveckling ger ny kunskap och tillgång till ett viktigt kunskapsutbyte med andra myndigheter och forskningsutövare, nationellt och internationellt.

För att forskningen ska vara aktuell och relevant identifieras forskningsbehoven i dialog med näringsliv, organisationer och myndigheter. Viktiga frågeställningar genereras också i den omvärldsbevakning SVA bedriver, genom diagnostik och analysverksamhet och i samspel med nationella och internationella forskningspartner. SVA har ett vetenskapligt råd med tio ledamöter, varav tre externa. Under 2014 har rådet bland annat bidragit till att definiera SVA:s strategiska forskningsområden.

UTFALL 2014

Omfattningen av SVA:s forsknings- och utvecklingsverksamhet varierar något mellan åren, se tabell 14. De senaste åren har forskningens andel av SVA:s totala omsättning legat runt 14–15 procent, se tabell 1. År 2014 minskade andelen externa forskningsmedel, se figur 7. Externa medel erhålls framförallt från statliga forskningsfinansiärer och EU, men också från olika branschorganisationer, se tabell 15.

Generellt märks det att möjligheterna att erhålla externa anslag blir allt mer begränsade. Allt fler utlysningar är riktade och/eller begränsas till utpekade tillämpnings-

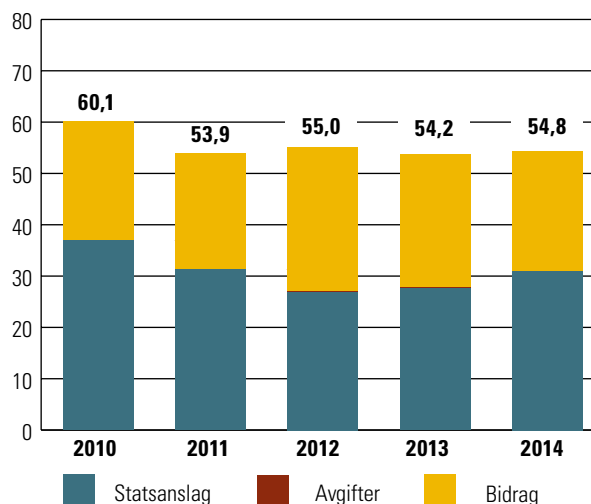
Instruktion

SVA ska bedriva forsknings- och utvecklingsarbete inom sitt verksamhetsområde.

Egna mål

SVA:s internationella närvaro har ökat

Figur 7. Huvudsaklig finansiering 2010–2014, mkr

områden. Ett av SVA:s övergripande mål för 2014 har därför varit att öka den internationella närvaron.

Under året har SVA:s forskare deltagit i fem olika EU-finansierade forskningsprojekt, se tabell 16. Ett av dessa handlar om kunskapsuppbyggnad kring krim-kongo hemorragisk feber, en blödarfeber som drabbar människor, men där infekterade djur och fästingar spelar roll

för virusets spridning. Projektet koordineras av Folkhälsomyndigheten.

Tre nya projekt har beviljats i samarbete med europeiska partner inom samverkansorganet Era-net. Ett av dessa handlar om en ny smittsam variant av ett lagovirus som orsakar kaningulstot respektive fältharesjuka och som sprider sig snabbt i Europa. Ett annat kartlägger faktorer hos mul- och klövsjukevirus som är viktiga för att motverka att viruset blir kvar i kroppen och för att uppnå immunitet vid vaccination. Ytterligare ett studerar värdcellsfaktorer som är viktiga vid infektion med aggressiva så kallade högpatogena virus, såsom krim-kongo hemorragisk febvirus och rift valley-febvirus.

Viktiga forum för internationellt samarbete, utöver specifika projekt, är SVA:s engagemang i internationella nätverk. Inom nätverket för europeiska veterinärinstitut, Covetlab, har ett gemensamt dokument med förslag till EU:s forskningsprogram Horizon 2020 tagits fram. Det har också beslutats om fyra nya samarbetsprojekt och resultat från tidigare beviljade samarbetsprojekt har gjorts tillgängliga för samtliga partner.

Intresset från andra länder för SVA:s medverkan i internationella projekt visar att SVA:s forskare har gott renommé och är skickliga på att leverera intressanta och relevanta forskningsresultat.

Stärkt forskningsprofil

I syfte att stärka SVA:s forskningsprofil har fem strategiska forskningsområden definierats. Områdena är valda utifrån att de är viktiga för att SVA ska kunna fullgöra sina uppgifter. Men också för att de ligger väl i linje med SVA:s funktion som referenslaboratorium och är viktiga i samarbeten med andra myndigheter. Utpekade områden är: antimikrobiell resistens, zoonotiska tarminfektioner, vilda djurs infektionssjukdomar, framtidens diagnostik samt sjukdomsberedskap.

För att ytterligare öka förmågan till avancerade analyser av mikroorganismer har SVA under året deltagit i det arbete som den nationella infrastruktursatsningen Science for Life Laboratories initierat för ett närmare samarbete mellan statliga myndigheter.

Ett exempel är genomförandet av en workshop om zebrafisk som modellsystem och alternativ till andra

laboratoriedjur. SVA ser det som angeläget att bidra till hälsoläget när fisk används för studier inom forskning. Zebrafisk kan användas som experimentell modell i projekt rörande varmvattensfisk. Vissa varmvattensarter såsom tilapia har på senare år börjat odlas som matfisk i Sverige. SVA deltar också i aktiviteter som anordnas av Life Sciencenätverket Uppsala BIO i syfte att sammanföra akademi och näringsliv. SVA stod bland annat värd för en av årets nätverksträffar med tema beredskap där drygt ett 50-tal företag och organisationer från Uppsala-regionen fanns representerade.

Tabell 14. Kostnad för forskning och utveckling, mkr

2010	2011	2012	2013	2014
60,1	54,2	55,2	54,2	54,8

Källa: SVA:s tidredovisning och affärssystem

Tabell 15. Inbetalda forskningsbidrag per bidragsgivare, mkr

	2010	2011	2012	2013	2014
Formas	7,3	5,1	3,3	8,4	5,1
Jordbruksverket	1,0	1,3	0,0	2,2	0,0
MSB	0,4	3,1	2,8	1,9	0,9
SLU	0,6	0,9	1,6	2,6	2,2
Vetenskapsrådet	1,2	1,2	1,2	0,0	2,6
Övriga statliga	0,7	0,9	1,4	1,8	2,9
Stiftelsen Lantbruksforskning	3,3	6,5	5,8	2,5	4,0
Stiftelsen Svensk hästforskning	3,3	3,2	2,6	1,6	1,8
EU	3,7	5,0	4,3	1,0	3,7
Övriga ej statliga	2,1	3,1	2,0	2,3	0,9
Totalt	23,6	30,3	25,0	24,3	24,1

Källa: SVA:s årsredovisning 2013 för 2010–2013. SVA:s affärssystem för 2014.

Tabell 16. Externfinansierade forskningsprojekt 2010–2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal forskningsprojekt med externfinansiering	103	106	101	91	83
Varav EU-projekt	10	10	7	7	5
Förbrukade kostnader i projekten, mkr	26,5	24,8	30,0	29,3	24,8

Källa: SVA:s affärssystem.

SVA:s personal undervisar löpande vid Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet. Minst 43 personer har dessutom handledt en eller flera studenter inför doktorsexamen, licentiatexamen och examensarbeten.

Antalet publiceringar 2014 i internationella vetenskapliga tidskrifter med granskningsförfarande där SVA medverkade var 150, se tabell 17. I hundra av dessa forskningsartiklar var minst en part från ett annat land än Sverige.

Impactfaktor är en mätning av genomslaget i form av citering i andra tidskrifter. Den genomsnittliga impactfaktorn för tidskrifter med SVA-publiceringar 2014 var 2,89* vilket kan jämföras med tidigare års siffror: 2,78 för år 2013 och 2,45 år 2012.

Aktuell forskning

SVA:s forskning bidrar till att kartlägga bakgrunden för betydelsefulla sjukdomsproblem samt att utveckla diagnostik och utforma kontrollprogram. Syftet är att identifiera infektionsämnens spridningsvägar och att tillföra kunskap som förbättrar djurens välfärd och hälsa, vilket också har betydelse för folkhälsan.

Samarbetet inom nätverket One Health Sweden utvecklas och nya kontaktytor gentemot forskare inom humanmedicin och ekologi etableras fortlöpande. Årets vetenskapliga möte hade nordiskt samarbete som tema.

Resultat från SVA:s forskning kring antibiotikaresistens redovisas på sidan 6. Några exempel på andra aktuella forskning- och utvecklingsinsatser 2014 nämns nedan.

SVA:s arbete med att kartlägga förekomsten av tarmbakterien *Escherichia coli* (*E. coli*) bland svenska djur fortskrider. Vissa typer av bakterien, så kallade enterohemorragiska *E. coli*, ehec, kan ge upphov till diarré och allvarlig sjukdom hos människa. Sådana stammar bildar verotoxiner. Bakterien är vanlig hos framförallt nötkreatur och får. Det är däremot inte alla verotoxinbildande *E. coli* (vtec) som ger sjukdom hos människa och graden av sjukdom kan variera.

E. coli O157: H7 klad 8 hittas ofta hos människor i samband med allvarlig sjukdom. SVA har kunnat visa att denna vtec-bakterie är betydligt vanligare hos nötkreatur i vissa delar av Sverige samt att *E. coli* O157 är vanligast förekommande hos nötkreatur under sommaren och tidiga hösten. Den här typen av information är viktig såväl för sjukvården som för lantbrukare och kan komma till nytta i ett eventuellt framtida övervakningsprogram.

I ett annat projekt används den nya Maldi-tof-tekniken för att artbestämma koagulasnegativa stafylokocker och studera deras roll vid juverinflammation så kallad mastit hos kor. Bakterierna är vanliga framför allt vid subkli-

Tabell 17. Publiceringar i internationella vetenskapliga tidskrifter där SVA medverkar

	2010	2011	2012	2013	2014
Artiklar i internationella vetenskapliga tidskrifter med granskningsförfarande	107	116	138	142*	150

Källa: Årsvisa databassökningar ligger till grund för siffrorna.

För 2010-2013 redovisas siffrorna från Årsredovisning 2013.

*Justerad siffra. Åtta e-publicerade artiklar redovisade 2013 har förts över till 2014 då de utgavs i tryckt form.

nisk mastit, det vill säga mastit utan synliga symptom. Subklinisk mastit kan leda till minskad mjölkproduktion och att djur slås ut tidigt. Kunskapen kommer att leda till förbättrad rådgivning.

SVA följer foderrelaterade problem i djurproduktionen. Myndighetens forskning har visat att halm kan vara en källa till betydande exponering för mögelgifterna deoxynivalenol (Don) och zearalenon (Zen).

Ett annat exempel är utveckling av kemiska metoder för att kunna påvisa botulinumtoxin i vallfoder. Förhoppningen är att i framtiden kunna minska riskerna för toxinbildning i ensilage och inplastat foder.

Två anställda har under 2014 disputerat vid Sveriges lantbruksuniversitet.

En avhandling handlar om de utbrott av mjältbrand som har förekommit i Sverige under senare år. I samband med ett av utbrotten visades att bakterierna snabbt kunde utveckla resistens mot vanligt penicillin. Den genetiska bakgrunden till resistensen kunde spåras med hjälp av helgenomsekvensering, en teknik som utvecklades i doktorandprojektet.

Med anledning av ett lågt antal älgkalvar i vissa delar av landet, initierades 2006 ett avhandlingsarbete för att ta reda på mer om älgars reproduktion och hälsoläge. Studierna visade att älgdjurars spermie kvaliteten är starkt kopplad till kroppsvikt. En stor andel av de stora tjurarna som har bra spermier faller offer för kulor tidigt under jakten innan de har hunnit para sig. Den nuvarande jakttiden för älg i Sverige, med början andra måndagen i oktober varje år, sammanfaller till stor del med parnings-säsongen för älgkvigorna (ungdjuren), vilka kommer i brunst senare än älgkor.

Under året har förberedelser gjorts för etablerande av forskningsprojekt inom ramen för det bilaterala samarbete mellan Sverige och USA som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap koordinerar. SVA har medverkat i arrangerandet av två workshoppar i Washington, med inriktning mot det biologiska området.

*Ökningen beror i huvudsak på att en SVA-medarbetare var medförfattare till en artikel som publicerades i tidskriften Science, som har en mycket hög impactfactor.

Uppdragsverksamhetens effekter

Verksamheten vid SVA finansieras med statsanslag, bidrag och avgiftsintäkter. Statsanslaget svarar, över tid, för ungefär 30 procent av SVA:s intäkter, se figur 8. Övriga intäkter består av bidrag och avgiftsintäkter, här definierat som ersättning för SVA:s uppdragsverksamhet.

Förmedlingen av kunskap (verksamhetsområde Kunskapskommunikation) finansieras främst med hjälp av statsanslag. Verksamhetsområdena Sjukdomsövervakning och beredskap, Diagnostik och analysverksamhet samt Forskning och utveckling finansieras däremot till stor del med bidrag och avgifter.

SVA:s förmåga att fungera som veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan och genomföra sina många myndighetsuppdrag är därmed starkt beroende av uppdragsintäkterna.

Nya rutiner för att bedöma uppdragsverksamhetens effekter

Den 1 augusti 2014 trädde en reviderad instruktion för SVA i kraft. Förändringarna gällde bland annat SVA:s förutsättningar att bedriva uppdragsverksamhet. Ändringen tydliggör att SVA:s uppdragsverksamhet inte får hämma förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden. Den är också ett förtydligande av att den uppdragsverksamhet som bedrivs på SVA ska ske i enlighet med myndighetens uppdrag och ansvar.

Redan under 2013 antog SVA en särskild rutin för att pröva om föreslagna nya uppdragsverksamheter är förenliga med SVA:s instruktion och om det finns risk för snedvriden konkurrens. Under 2014 har rutinens omfattning breddats till att också omfatta de typer av uppdragsverksamhet som sedan tidigare bedrivs vid myndigheten. SVA har inlett arbetet med att bedöma ny och befintlig uppdragsverksamhet. Rutinen kommer att tillämpas för att genomlysna hela uppdragsverksamheten.

Ett exempel på uppdragsverksamhet som sedan lång tid är etablerad vid myndigheten och där rutinen tillämpas är virusvalideringar. En virusvalidering är en undersökning av en medicinsk produkt som är under utveckling för att se om den är fri från viruskontamination. Verksamheten omfattar ett fåtal men relativt stora uppdrag och har genomlysts under året. Uppdragen har stor betydelse för uppfyllandet av SVA:s ansvarsområden då de produkter som undersöks är avsedda att användas för att bekämpa djursjukdomar. SVA utvecklar också ny metodik för att utvärdera varje steg i produktionsprocessen avseende virusavdödning. På det sättet kan myndigheten upprätthålla nyckelkompetens för rådgivning om sanering i samband med sjukdomsutbrott. Det finns inte

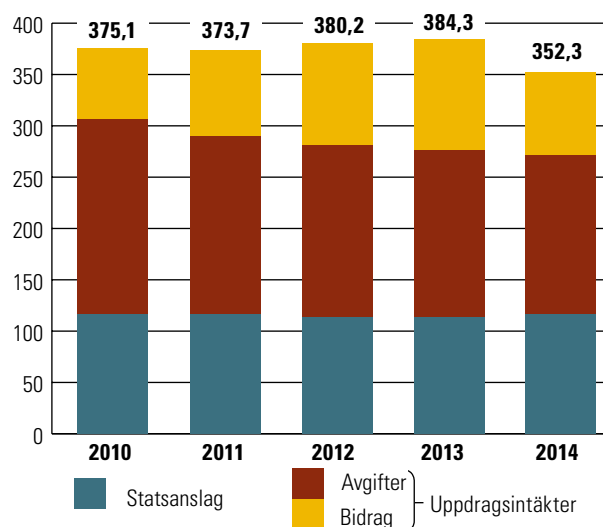
Instruktion

Den uppdragsverksamhet som utförs vid myndigheten ska ske i enlighet med myndighetens uppdrag och ansvar. Finns det privata utförare som tillhandahåller samma varor och tjänster, ska uppdragsverksamheten bedrivas i begränsad omfattning för att inte hämma förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, om det inte finns särskilda skäl för något annat. Behovet av att utföra uppdragsverksamhet ska löpande analyseras och dokumenteras. (SFS 2014:868).

Regleringsbrev

SVA ska göra en värdering av vilka effekter uppdragsverksamheten haft för genomförandet av myndighetsuppgifterna.

Figur 8. Huvudsaklig finansiering 2010–2014, mkr

SVA:s förmåga att fungera som veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan är starkt beroende av uppdragsintäkterna.

Foto: Hanna Dunder/SVA

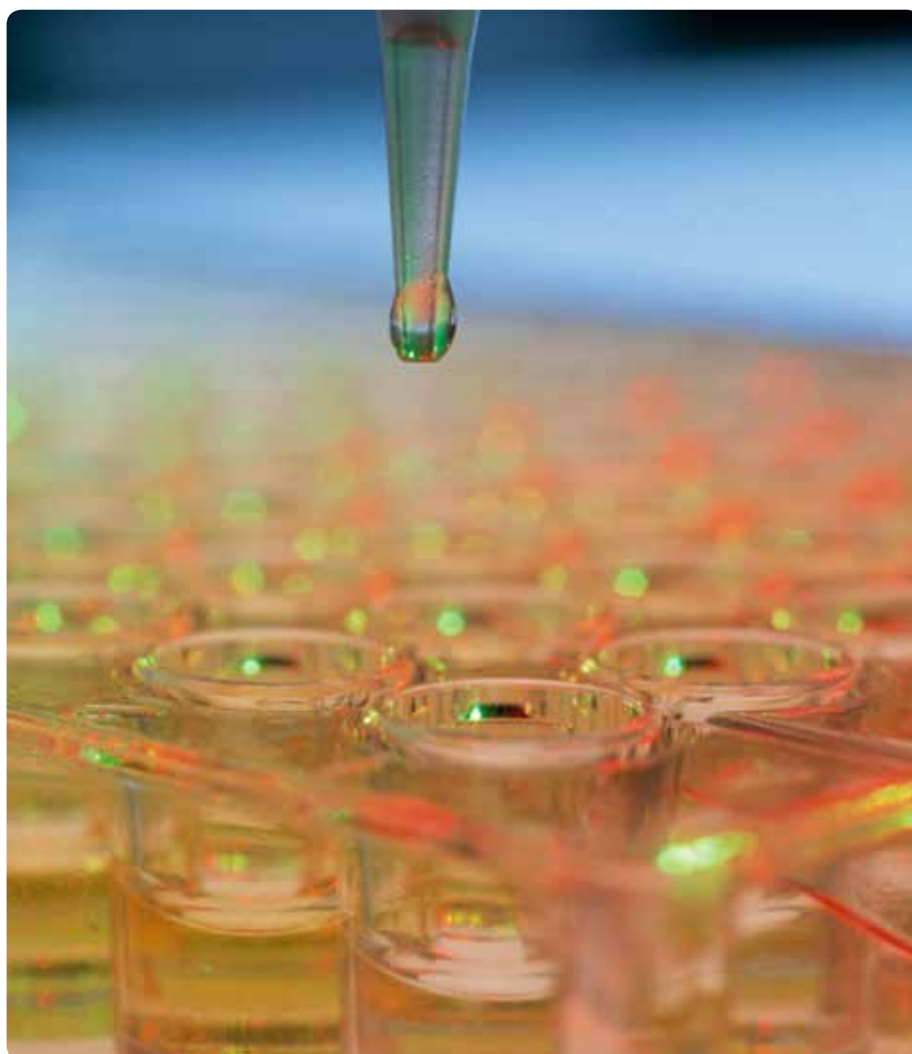

Foto: Bengt Ekberg/SVA.

SVA undersöker medicinska produkter som är under utveckling för att se om de är fria från viruskontamination. Sådana så kallade virusvalideringar är en del av uppdragsverksamheten och har funnits under lång tid vid myndigheten.

någon risk för hämmande konkurrens. Under vissa förutsättningar är SVA den enda aktören i Sverige som kan utföra den här typen av uppdragsverksamhet. Slutsatsen blev att uppdragen är förenliga med SVA:s instruktion och att SVA ska fortsätta att utföra virusvalideringar i samma omfattning som tidigare.

Under 2014 har SVA tagit initiativ till att genomföra konkurrentanalyser, för att undersöka förändrade förutsättningar på marknaden över tid. Konkurrentanalyserna gör att myndigheten löpande kan upptäcka behov av att på nytt pröva delar av uppdragsverksamheten.

Påverkan på organisationen

Figur 8 över de senaste årens ekonomiska utveckling visar att avgiftsintäkterna stadigt minskar i förhållande till andra finansieringskällor. Utvecklingen bekräftar bilden av att SVA:s förmåga att genomföra sina myndighetsuppdrag är beroende av uppdragsverksamheten. Ett

exempel är vaccinförsäljningen som har stor betydelse för SVA:s förmåga att upprätthålla en effektiv vaccinberedskap för smittsamma djursjukdomar och sjukdomar som smittar mellan människor och djur, så kallade zoonoser. Försäljningen gör att SVA på ett kostnadseffektivt sätt kan upprätthålla farmaceutisk kompetens och etablerade kanaler för inköp, lagerhållning och distribution av vacciner. SVA får därigenom tillgång till kapacitet och kompetens inom hela den kedja som krävs för att upprätthålla en effektiv vaccinberedskap.

Av hänsyn till de privata aktörerna inom partihandeln begränsade SVA under 2013 utbudet av vacciner till försäljning. Beslutet ledde till en omorganisation under 2014 då SVA:s enhet för vaccin och laboratorieprodukter lades ner. En begränsad vaccinverksamhet med beredskapsinriktning för lantbrukets djur upprätthålls fortsättningsvis integrerad i en annan avdelning.

En allt större del av det diagnostiska arbetet utförs

med hjälp av avancerad teknik som i de flesta fall förutsätter kontinuerlig drift: av kostnadsskäl, kompetensskäl eller av tekniska orsaker. För att diagnostiken ska kunna kvalitetssäkras genom ackreditering krävs också kontinuerlig drift. Uppdragsverksamheten är därför ofta nödvändig för att upprätthålla en hög och tillförlitlig veterinärmedicinsk laboratoriekapacitet. Den diagnostiska kapaciteten i hela kedjan från provmottagning till leverans av provsvar kan vid sjukdomsutbrott ställas om för att med förtur utföra de uppdrag Jordbruksverket eller andra myndigheter begär. Detta är säkerställt i SVA:s avtal för diagnostiska uppdrag.

Förmågan att möta myndigheternas behov har bekräftats i samband med flera sjukdomsutbrott under senare tid: av newcastlesjuka 2014, fodersalmonella under 2013 och av schmallenbergvirus under 2012.

Uppdragsverksamheten öppnar också för effektiviseringar i statsförvaltningen. SVA bedriver IT-teknisk utveckling på diagnostikområdet. Livsmedelsverket och SVA har inlett ett samarbete som möjliggör att Livsmedelsverket kan nyttja ett SVA-utvecklat IT-system för laboratoriearbete. Även redovisat i Ekonomistyrningsverkets rapport (2014:59) *Effektivisering av kärnverksamheter: exempel från statliga myndigheter*.

Trots minskade avgiftsintäkter ställs höga krav på att SVA kan fortsätta att leverera på samma sätt som tidigare. SVA har mött utvecklingen genom löpande Anpassningar i organisationen och utveckling av effektivare arbetsmetoder. Ett exempel på Anpassning är att SVA har minskat med 22 årsarbetskrafter under året. Det har gjorts genom att tjänster, främst för biomedicinska analytiker och forskare, inte har återbesatts. Vissa tjänster delas mellan flera avdelningar för att kunna täcka upp där behoven är störst. En annan Anpassning är att SVA genomgår förtätning av lokalytor. Eftersom diagnostikverksamheten har minskat har det bland annat varit möjligt att reducera laboratorietorna.

I nuläget kan SVA konstatera att de åtgärder som har utförts har varit lyckade och att organisationen har goda förutsättningar att hantera förändringar i omvärlden.

Det framgår också av figur 8 att den andel av finansieringen som utgörs av bidragsintäkter minskar. Bidrag för forskningsprojekt, sjukdomsövervakning samt utvecklingsprojekt inom beredskapsområdet har fortsatt en stor betydelse. Det påverkar SVA genom krav på en flexibel organisation. Parallellt med den ordinarie verksamheten organiseras därför delar av verksamheten genom projekt och tidsbegränsade satsningar. I linje med det har SVA under året fastställt en projektmodell som tydliggör projektorganisation och effektiviserar styrningen av bidragsfinansierade verksamheter.

Foto: Karin Nilsson/SVA.

Dopinganalyser utgör en stor del av SVA:s tjänsteexport.

Regleringsbrev

SVA ska redovisa innehåll, omfattning och resultat av den tjänsteexport som bedrivs.

Tjänsteexport

SVA:s tjänsteexport har en begränsad omfattning och avser främst diagnostiska uppdrag (94 procent av intäkterna 2014). Den enskilt största gruppen av uppdrag gäller dopinganalyser (67 procent av intäkterna 2014), med Norges veterinärinstitut som enskilt största kund. I övrigt rör det sig om olika analysuppdrag av mindre omfattning, för ett relativt stort antal kunder utanför Sverige. Tjänsteexporten har minskat under 2014. Den beloppsmässigt största minskningen avser dopinganalyser.

En mindre del av tjänsteexporten, knappt sex procent av intäkterna 2014, avser medverkan i kurser och konferenser samt konsultuppdrag.

En större investering har gjorts gällande ett nytt säkerhetslaboratorium som under 2014 har färdigställts och tagits i drift. Del av denna investering delfinansieras av ackumulerat överskott från tidigare år (regeringsbeslut 2010-07-08 Jo2010/782). Denna finansiering kommer att tas i anspråk i takt med avskrivning/amortering på utrustningen (år 2014 till 2021). För 2014 uppgår den del som belastar tjänsteexport till 369 tkr.

Tabell 18. Tjänsteexport 2010–2014, mkr

	2010	2011	2012	2013	2014
Intäkter	6,4	5,8*	5,5	5,5	4,7
Kostnader	5,6	5,3	5,1	5,1	4,7
Resultat	0,8	0,5	0,4	0,4	0,0

Källa: SVA:s affärssystem. *Siffran är korrigerad, feltryck i årsred. 2013.

Bruka utan att förbruka

Nedan nämnda indikatorer visar hur SVA, genom sitt arbete för god djurhälsa och god miljö, bidrar till de övergripande målen i regeringens vision *Bruka utan att förbruka*.

Viktiga indikatorer för djurhälsa redovisas i tabell 6 och 7 på sidan 10. Indikatorerna visar att utbrotten av allvarliga, smittsamma djursjukdomar har varit få den senaste femårsperioden och att fallen av nyinfektion av salmonella hos livsmedelsproducerande djur minskar.

Risken för ny- eller återintroduktion av allvarliga sjukdomar motiverar aktuell sjukdomsövervakning, redovisad på sid 11. Övervakningen gör det möjligt att tidigt upptäcka och bekämpa allvarliga sjukdomsutbrott, vilket kan få stor betydelse för regeringsvisionen.

SVA har en viktig roll som expert- och serviceorgan till andra myndigheter vid samhällskriser som rör det veterinärmedicinska området. Årets insatser för att förhindra spridning av newcastlesjuka är ett gott exempel.

Det sjukdomsförebyggande arbetet är viktigt. SVA driver tillsammans med vårdhygienisk expertis ett projekt, finansierat av Jordbruksverket, för att stödja tillämpning av hygienrutiner i djurens hälso- och sjukvård.

Mål 1: Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.

SVA arbetar för en god djurhälsa genom att utveckla och förmedla kunskap om hur sjukdomar kan förebyggas, övervakas och bekämpas. Diagnostik samt sjukdoms- och hälsoövervakning är också en viktig del i detta.

Är djuren friska stärks landsbygdsföretag som producerar kött, ägg och mjölk, föder upp och arbetar med sport- och sällskapsdjur eller erbjuder jakt och vildmarksupplevelser. Det gör att landsbygdens värden kan tillvaratas och nyttjas.

Mål 2: De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.

SVA:s arbete för en god djurhälsa har stor betydelse även för detta mål. Friska djur innebär en resurs- och energieffektiv livsmedelsproduktion, kortare tid för djurens uppväxt, lägre energi- och foderförbrukning samt lägre miljöpåverkan.

SVA:s forskning om hur jordbrukets och samhällets organiska restprodukter såsom gödsel och avloppsslam, på ett säkert sätt ska kunna återcirkuleras till växtodling har också betydelse. Projekt i samverkan med biogas-anläggningar har genomförts liksom projekt för att minska växtnäringssläcket till Östersjön.

Regleringsbrev

SVA ska redogöra för hur myndighetens verksamhet bidragit till att uppfylla regeringens vision *Bruka utan att förbruka* med tillhörande övergripande mål.

Redovisa indikatorer som beskriver utvecklingen inom sektorn och göra en bedömning av hur resultaten och effekterna förhåller sig till målen i regeringens vision.

SVA:s arbete med diagnostik av fisksjukdomar inom hälsokontrollen för odlad fisk och provtagning av vild fisk fångad för avel stödjer utvecklingen av ett modernt, hållbart och konkurrenskraftigt vattenbruk.

Mål 3: De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

SVA:s insatser för en god djurhälsa bidrar. Särskild betydelse har utformningen av övervakningsprogram och arbetet med zoonosfrågor i olika samverkansgrupper. Under 2014 har SVA bidragit i arbetet med en nationell plan för sjukdomsövervakning samt till myndighetsgemensamma strategidokument för zoonoserna kryptosporidier och vtec/ehec. Inom projektet Zoforisk har myndigheterna påbörjat ett arbete för att utveckla styrning och samsyn kring hanteringen av zoonoser.

I sin expertroll bidrar SVA med kunskap som gör att Sverige kan vara pådrivande för en sund djurhållning och friska djur i EU. Dels genom direkt rådgivning inför EU-överläggningar och dels genom att SVA deltar med experter i European Food Safety Authority, Efsa, och i expertgrupper för fodersäkerhet, zoonoser och vacciner inom EU.

Mål 4: De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling.

SVA arbetar för att livsmedelsproduktionen ska effektiviseras på ett hållbart sätt, djurhälsa och restriktiv antibiotikaanvändning är en viktig del i det. Förekomsten av antibiotikaresistenta bakterier hos djur är låg i Sverige, (fig 3 sid 5). Användningen av antibiotika till djur är också låg (fig 2).

Särskild betydelse för den globala livsmedelsförsörjningen har SVA:s medverkan i internationella utvecklings- och forskningsprojekt. Ett exempel är ett projekt där SVA tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet studerar zoonoser i Kambodja, där en stor del av de livsmedelsproducerande djuren lever tätt ihop med människor i eller nära städerna.

Regeringsuppdrag

Vilda djur

SVA och Naturvårdsverket medverkar i ett viltsjukdomsråd som under 2014 har haft två protokollförda möten. Myndigheterna har bedömt viltsjukdomsläget och vilka riktade undersökningar som kan och bör genomföras inom ramen för övervakningen av viltsjukdomar. Naturvårdsverket har avsatt medel för akuta insatser reserverade från anslaget för biologisk mångfald.

Efter ansökan från SVA och beredning i viltsjukdomsrådet har nedanstående undersökningar pågått eller påbörjats under 2014: Uppföljande övervakning av rävens dvärgbandmask i smittade områden i Sverige, undersökningar av akuta lunginflammationer och dödlighet hos dovhjortar under högsommarperioden, förekomst av salmonellabakterier hos igelkottar på Gotland, utveckling av en PCR-analysmetod för att påvisa infektioner med parasiten trikomonas hos grönfinkar och andra vilda fåglar, ökad dödlighet hos knubbsäl på västkusten, undersökning av nya varianter av calicivirus hos hare och kaniner, samt fortsatta studier av älgkalvöverlevnad på Öland.

Uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan

SVA redovisar årligen den 31 januari hur arbetet inom uppdraget har bedrivits.

Uppdrag att kartlägga omfattningen av sårskadad fisk i Hanöbukten

SVA fick under året ett regeringsuppdrag att undersöka sårskadad fisk i Hanöbukten. Uppdraget återrapporteras 2015.

Inom ramen för regeringsuppdraget avseende vilda djur har SVA bland annat undersökt förekomsten av salmonella hos igelkottar på Gotland.

Regleringsbrev /Vilda djur

SVA ska samråda med Naturvårdsverket om programmet för att följa och analysera utvecklingen av smittor och sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer. Gällande sjukdomar reglerade i epizootilagen (SFS 1999:657) ska samråd ske med Statens jordbruksverk.

Uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan

SVA ska bidra till en utveckling av effektiva internationella och tvärsektoriella samarbetsformer i Östersjöregionen, stödja genomförandet av aktiviteter och projekt inom sina verksamhetsområden samt bidra till kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte med anknytning till arbetet med genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen, särskilt med avseende på frågeställningar som rör handlingsplanens årliga uppdatering.

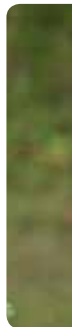
SVA ska bistå Landsbygdsdepartementet med underlag, information, förslag, kunskaper och erfarenheter i framtagande av svenska positioner, samt delta i Tillväxtverkets myndighetsnätverk.

Uppdrag att kartlägga omfattningen av sårskadad fisk i Hanöbukten

Regeringen uppdrar åt Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) att i samråd med Havs- och vattenmyndigheten och efter samråd med Sveriges lantbruksuniversitet och Statens jordbruksverk, kartlägga omfattningen av sårskadad fisk i Hanöbukten. I uppdraget ingår att utreda orsakerna till att skador uppkommer samt redovisa en plan för vidare uppföljning av sjukdomstillståndet hos vilda fiskpopulationer. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast 31 oktober 2015.

Foto: Erik Ågren/SVA

Kompetensförsörjning

Rollen som expertmyndighet med beredskapsuppdrag ställer stora krav på kompetens. Att medarbetarna har relevant kompetens är avgörande för att SVA ska lyckas med sitt uppdrag. Grunden för att attrahera och behålla rätt kompetens har varit att fortsätta att utveckla en attraktiv arbetsplats, med en bra och stimulerande arbetsmiljö, bra gruppklimat och goda utvecklingsmöjligheter.

Det här är särskilt viktigt då SVA står inför stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjningen, cirka 20 procent av alla anställda är över 60 år. Från 2016 och tre år framåt väntar pensionsavgångar för över 15 personer per år. SVA arbetar proaktivt med kompetensutvecklingsplaner för att kunna kompetensväxla på ett bra sätt.

Flexibilitet är också en förutsättning för att klara de utmaningar i form av ett kärvare ekonomiskt läge som SVA står inför. Myndigheten har under året gjort vissa strukturella förändringar och flera medarbetare har också bytt avdelning eller sektion och tillfälligt förstärkt verksamheten där behov har funnits.

Personalpolitik

Årets personalpolitiska fokusområde har varit *Ett SVA* i syfte att utveckla organisationens kollektiva förmåga, det vill säga att stärka vi-andan och ta tillvara resurserna på ett så optimalt sätt som möjligt. Under året har SVA erbjudit seminarier och workshoppar på temat *Ett SVA* och arbetat mycket med grupputveckling. Processen för verksamhetsplanering har också utvecklats som ett resultat av detta.

En medarbetarundersökning genomförs årligen som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den syftar

Förordning om årsredovisning

Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som anges i myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förekommande fall, har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Redovisningen bör avse de sammantagna åtgärder som vidtagits i förhållande till verksamhetens kompetensbehov på kort och lång sikt. Det kan till exempel avse åtgärder som vidtagits för att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla, och avveckla kompetens samt åtgärder för kompetensöverföring.

Uppgift skall lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret.

till att kontinuerligt följa upp och utveckla den fysiska och psykiska arbetsmiljön på SVA. Årets undersökning hade en hög svarsfrekvens, 88 procent. Resultatet visar på många nöjda medarbetare som är stolta, motiverade och som talar väl om SVA som arbetsgivare.

Hur nöjda medarbetarna är mäts även med det så kallade Employee Satisfaction Index (ESI). SVA:s resultat fick värdet 94 på en skala från 0–100 (undersökningsföretaget anger ett jämförelsetal på 85). Genomförande av beslut, tydliga mål och planeringssamtal är områden med utvecklingspotential.

Under 2014 lyftes flera medarbetare fram på SVA:s Facebooksida. Inläggen ingick i en serie under devisen "Vår expertkunskap i ditt flöde". Tanken var att berätta om SVA på ett personligt sätt och öka kännedomen om den mångfald av experter som finns på myndigheten.
Foto: Karin Nilsson och Helena Ohlsson

Kompetensutveckling

Utöver de breda satsningarna på att utveckla medarbetarnas kollektiva förmåga har en sedvanlig så kallad Må-bra-dag genomförts för all personal. Då projektarbete är mycket vanligt i verksamheten har utbildningar i projektledning och i SVA:s projektverktyg också genomförts under året.

Utbildningar med fokus på en god och säker arbetsmiljö har genomförts och omfattar bland annat: hantering av farligt gods och farligt avfall, föreståndare för brandfarlig vara, laboratoriesäkerhet, hjärt-lungräddning och första hjälpen.

Tabell 19. Sjukfrånvaro i procent av den tillgängliga arbetstiden 2010–2014

År	2010	2011	2012	2013	2014
Total sjukfrånvaro	2,6*	2,6	3	3,1	3
Andel långtidssjukfrånvaro (> 60 kalenderdagar)	40	35,1	40	50	54,1
Kvinnors sjukfrånvaro	3	2,9	3,3	3,4	3,75
Mäns sjukfrånvaro	1,5	1,8	1,6	2,4	1,2
Ålder < 30 år	2,8	0,6	1,2	2,1	2,6
30–49 år	2,2	2,1	1,9	2,9	3,1
50– år	3	3,2	4	3,4	2,9

Källa: SVA:s lönesystem Palasso och Arbetsgivarverkets tidsanvändningsstatistik.

* Siffran är korrigerad, feltryck i årsredovisningen 2013.

Tabell 20. SVA:s personal i siffror

År	2010	2011	2012	2013	2014
Medelantal anställda	407	393	399	399	377
kvinnor	288	276	281	281	267
män	119	117	118	118	110
Ledningsgrupp	11	11	11	11	10
kvinnor	3	3	4	6	5
män	8	8	7	5	5
Övriga chefer	37	33	33	40	37
kvinnor	16	18	16	20	18
män	21	15	17	20	19
Andel anställda med invandrarbakgrund*	11,5%	11,7%	13,5%	12,8%	12,5%
Veterinärer	93	93	99	98	89
Biomedicinska analytiker/laboratorieingenjörer	94	91	88	91	87
Forskare/forskningsingenjör/forskningsassistent	62	67	75	68	59
Anställda med högskoleexamen	291	295	315	316	290
Disputerade	91	95	102	101	98
Personalomsättning	9,8%	9,2%	8,3%	7,0%	10,3%
Årsarbetskrafter	357	351	359	361	339
Medelanställningstid (år)	14,6	14,5	14,5	14,5	15,3

* Svenska eller utländska medborgare som bor i Sverige men är födda i utlandet. Källa: SVA:s årsredovisning 2013 för 2010–2013, SVA:s lönesystem Palasso för 2014.

Kvalitet, miljö och effektivitet

SVA styr verksamheten med hjälp av ett ledningssystem där varje chef ansvarar för att ledningssystemet följs i den egna verksamheten. Chefer och övrig personal har stöd av kvalitetssamordnare på varje avdelning. Övergripande finns ansvariga för gemensamma frågor. Planering och uppföljning sker med utgångspunkt från SVA:s processorientering i huvudprocesser och stödprocesser. Ledningen fastställer mål för verksamheten som bryts ner i aktiviteter på avdelningarna, med fördelning av resurser så att målen kan uppnås. Systematisk uppföljning sker efter sju och tolv månader.

Kvalitetssäkring

SVA uppfyller kraven i internationella standarder för ledningssystem för kvalitet enligt ISO 9001, miljö ISO 14001 och arbetsmiljö OHSAS 18001. SVA är en av fåtalet myndigheter som innehar alla dessa tre certifieringar. SVA granskas årligen av certifieringsföretaget Det norske veritas, DNV GL.

SVA uppfyller även kraven i internationell standard för ackrediterat provningslaboratorium enligt ISO 17025, i dagsläget för omkring 100 analyser. Teknikskiften och andra omvärldsförändringar gör att ackrediterade analyser både kommer till och avförs. SVA granskas regelbundet av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Swedac.

SVA har under 2014 fortsatt implementeringen av ett ledningssystem för biorisker enligt CWA 15793. Det

är ett verktyg för kontroll och uppföljning av risker och brister vid hantering av smittämnen och gifter i laboratorier och andra anläggningar.

Kontinuerligt förbättringsarbete

SVA:s verksamhetssystem utvecklas kontinuerligt. SVA:s planeringshjul har förfinats till stöd för verksamheten jämfört med 2013. En ny modell för verksamhetsplanering har tillämpats under året som inneburit bättre samverkan och uppföljning av verksamhetens mål. Flera personalprocesser har gått igenom och både tydliggjorts och förenklats. Implementeringen av SVA:s modell för projektarbete har fortsatt under året och även tillförts ett projektverktyg.

Miljö

Energianvändningen ligger på samma nivå som 2013. Efter en ombyggnation utnyttjar SVA överskottsvärmen från den biobränsleeldade destruktionsugnen för att värma upp lokalerna. Ungefär 25 procent av SVA:s värmebehov täcks in av detta överskott.

SVA:s totala koldioxidutsläpp har minskat med 18 procent jämfört med 2013. Det är en följd av mindre resande. Ytterligare en bidragande orsak är att en del av uppvärmningen sker med rapsmetylester som bränsle istället för som tidigare med enbart fjärrvärme.

Överskottsvärme från den biobränsleeldade destruktionsugnen bidrar till att täcka SVA:s värmebehov.

Foto: Andreas Bardell

Tabell 21. Miljönyckeltal 2012–2014

	2012	2013	2014
Elförbrukning, kWh/m ²	224	214	209
Värmeförbrukning, kWh/m ²	178	176	182
E-postsvar till kund i procent	81	87	90
Avfall, Kg/årsarbetskraft	129	117	106
Återvunnet material, Kg/årsarbetskraft	68	72	62
Resor, Kg CO ₂ /årsarbetskraft	1 068	1 026	707
Totalt koldioxidutsläpp, Kg CO₂/årsarbetskraft	4 767	4 723	4 052

Källa: Intern sammanställning

Foto: Torsten Mölner/SVA

Finansiell redovisning

SVA redovisar ett negativt resultat på 2,7 miljoner kronor för 2014, men har en fortsatt ekonomi i balans. Det finns balanserade överskott från tidigare år. Omsättningen 2014 uppgick till drygt 352 miljoner kronor, vilket är en minskning med 32 miljoner kronor. Det är både intäkter av avgifter och intäkter av bidrag som har minskat. Kostnaderna har anpassats löpande efter de lägre intäkterna, men vissa fördröjningseffekter medför ett underskott.

SVA har fortsatt fokus på ekonomin. Även för 2015 ser bidragsintäkterna ut att minska.

SVA har under 2013 avvecklat sin försäljning av vaccin till sport- och sällskapsdjur. Vaccinintäkterna har under 2014 minskat med cirka 7,3 miljoner kronor. Nettoeffekten för årets resultat är begränsad eftersom avvecklingen också inneburit kostnadsminskningar avseende inköp av vacciner.

När det gäller intäkter av bidrag så avslutades flera projekt under 2013. Bland annat så avslutades det treåriga EU-projektet Anibiothreat. Bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, (anslag 2:4 Krisberedskap) har också minskat under 2014.

Ett aktivt arbete med omställning till de minskade intäkterna pågår. Dels med att anpassa kostnaderna till de minskade intäkterna, men också med att anpassa organisationen till ett mer projektorienterat arbetssätt samt utveckling av effektivare arbetsmetoder. Det handlar om en mix av satsningar och neddragningar.

INTÄKTER

Intäkterna har totalt sett minskat med 32 miljoner kronor jämfört med föregående år. Trenden med ökade bidragsintäkter har brutits. För 2014 minskar både avgiftsintäkterna och bidragsintäkterna.

Under de senaste fem åren har bidragens andel av SVA:s totala intäkter ökat från 18 till 24 procent. Avgiftsintäkternas andel har under samma period minskat från 51 till 43 procent. Statsanslagets andel har legat relativt konstant, mellan 30 till 33 procent, se figur 9.

För 2013 och 2014 har SVA nyttjat en del av anslagskrediterna. Under perioden 2009–2011 erhöll SVA tillfälligt ökade statsanslag (totalt 16 miljoner kronor för åren 2009–2011) för en särskild klimatsatsning för att öka kunskapen inom klimatområdet. Medlen upphörde från och med 2012 och klimatkompetenscenter har omorganiserats.

Intäkter av avgifter visar en nedåtgående trend. Årets minskning av avgiftsintäkter jämfört med 2013 förklaras främst med att SVA under 2013 har avvecklat sin försäljning av vaccin till sport- och sällskapsdjur eftersom det finns ett antal återförsäljare på marknaden som tillhandahåller dessa vacciner. Vaccinintäkterna har minskat med 7,3 miljoner kronor under 2014 och med 5,8 miljoner kronor under 2013.

Diagnostik- och analysintäkterna har minskat varje år den senaste femårsperioden, med undantag av år 2013 då de ökade. Under femårsperioden har det varit en volymminskning inom diagnostiken där antalet analyser i vissa kontroll- och övervakningsprogram minskat. Uppdragen med vaccineringskontroller för rabies bland hundar och katter har också minskat, till följd av ändrat regelverk. För 2014 minskar diagnostikintäkterna med 2,6 miljoner kronor jämfört med 2013. För mer analys av diagnostiken se tabell 10 på sid 15.

En tidigare bidragande faktor till minskade avgiftsintäkter är att SVA under 2010 avyttrade den verksamhet som avsåg produktion och försäljning av blodprodukter. Verksamhetsövergången skedde per den 1 oktober 2010.

Intäkter av bidrag har minskat med nästan 22 miljoner kronor 2014 jämfört med föregående år. Flera projekt avslutades under 2013. Bland annat så avslutades det treåriga EU-projektet Anibiothreat. Det tvärvetenskapliga projektet var ett brobygge för att utveckla och förbättra EU:s bioberedskap med avseende på avsiktliga hot och risker i animalieproduktion.

För 2014 är det främst bidrag från MSB (anslag 2:4 Krisberedskap) som har minskat (-13,5 miljoner kronor), samt bidrag från EU (-4,1 miljoner kronor) och bidrag från Jordbruksverket (-3 miljoner kronor).

En stor del av bidragens intäktsökning från 2010–2013 avser medel från MSB (anslag 2:4 Krisberedskap), från Jordbruksverket (extra medel avseende rävens dvärgbandmask) och från EU (bland annat projektet Anibiothreat).

Minskade bidrag har även inneburit minskade oförbrukade bidrag, vilket framgår av tabell 22 Oförbrukade bidrag. Del av dessa medel avser utrustning och kommer att förbrukas i takt med att utrustningen skrivs av.

KOSTNADER

SVA har mött utvecklingen med minskade intäkter genom löpande anpassningar i organisationen och utveckling av effektivare arbetsmetoder samt arbetat aktivt med att öka kostnadsmedvetenheten. Genomförda upphandlingar och vidareutveckling av inköpsprocesserna har också lett till kostnadsminskningar. Summa kostnader har minskat i jämförelse med 2013. Det är främst kostnader för personal och övriga driftkostnader som har minskat.

Minskningen av driftkostnader 2014 (-21,2 miljoner kronor) förklaras bland annat med mindre inköp av vacciner i och med avvecklingen av försäljning av vacciner till sport- och sällskapsdjur. Lägre förbrukning av kemikalier och kit då diagnostiken minskar. Även projektrelaterade kostnader har minskat då många projekt avslutats under 2013. Exempelvis har reskostnader och kostnader för konsulter och externa tjänster minskat. Sänkt oljepris har också bidragit till att sänka kostnaderna. Effektiv upphandlings- och inköpsprocess bidrar också till kostnadsminskningen.

Kostnader för personal har under 2014 minskat med 12,8 miljoner kronor. Minskningen av personalkostnaderna förklaras främst av minskat antal årsarbetskrafter (22 tjänster). Det har gjorts genom att tjänster inte har återbesatts eller förlängts. Vissa tjänster delas mellan flera avdelningar för att kunna täcka upp där behoven är störst. Minskningen av antalet tjänster är en del i det pågående omställningsarbetet att anpassa kostnaderna till de minskade bidrags- och avgiftsintäkterna.

Kostnader för lokaler är något högre 2014 jämfört med 2013. Ökningen beror på ökad hyreskostnad i och med

att det nya säkerhetslaboratoriet togs i drift 2014. Som ett led i att anpassa verksamheten efter de ändrade förutsättningarna och minskade intäkterna har SVA sett över lokalbehovet. En förtätning av lokalytorna har påbörjats. Eftersom diagnostikverksamheten har minskat har det bland annat varit möjligt att reducera laboratorieytorna. SVA kommer att lämna en del av lokalerna (knappt 1200 m²) per 2015-06-30.

Kostnaderna för avskrivningar har ökat under 2014 i och med att det nya säkerhetslaboratoriet har färdigställts och tagits i drift under sommaren. Avskrivningskostnaderna ökade även under 2013. Dessa förklaras av stora nyanskaffningar av utrustning under slutet av 2012. Kostnadsposternas andel av totala kostnader har varit relativt stabil över åren, men de senaste åren har personalkostnadernas andel ökat och drift minskat. Av SVA:s totala kostnader för 2014 utgör personalkostnader 64 procent, lokalkostnader 11 procent, drift 20 procent och avskrivningar 5 procent, se figur 10.

TILLGÅNGAR

En större investering gällande ett nytt säkerhetslaboratorium har under 2014 färdigställts och tagits i drift. Del av säkerhetslaboratoriet finansieras med bidrag från MSB. Även ackumulerat överskott från tidigare år avseende den avgiftsfinansierade verksamhet används som delfinansiering.

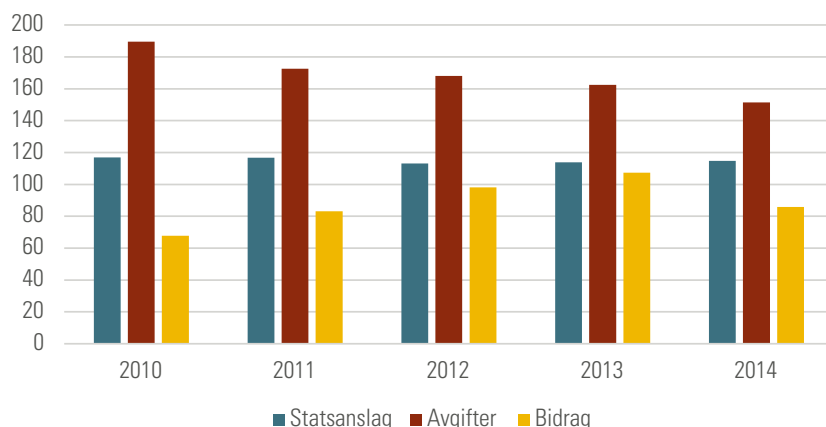
DISPOSITION AV ÖVERSKOTT

Tabell 23 visar den sammanställning över avgiftsbelagd verksamhet som efterfrågas i regleringsbrevet. Det ackumulerade överskottet uppgår till 11,3 miljoner kronor.

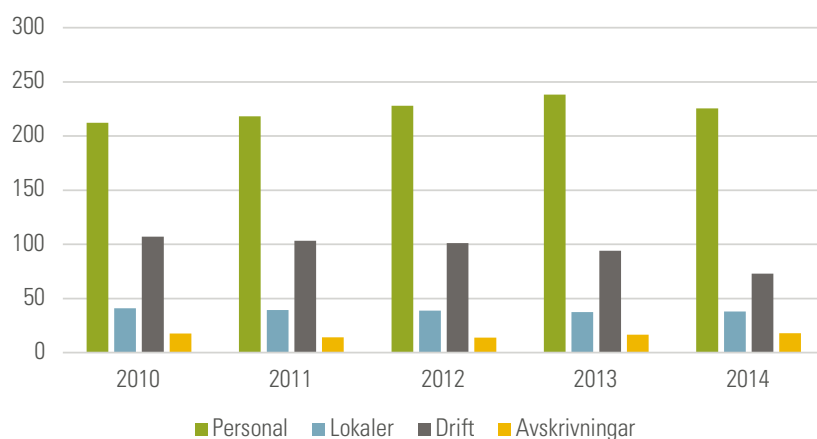
En större investering gällande ett nytt säkerhetslaboratorium har under 2014 färdigställts och tagits i drift. Del av denna investering delfinansieras av ackumulerat överskott från tidigare år (regeringsbeslut 2010-07-08 Jo2010/782). Denna finansiering uppgår till 8 687 tkr. Den kommer att tas i anspråk i takt med att det går avskrivning/amortering på utrustningen (år 2014 till 2021). För 2014 uppgår den kostnaden till 785 tkr varav 416 tkr belastar uppdragsverksamhet och 369 tkr belastar tjänsteexport.

Resterande överskott, 2 577 tkr, ska användas över tiden i avgiftsutjämnande syfte i den avgiftsbelagda verksamheten. Det oinvecklade ackumulerade överskottet uppgår till 1,7 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret.

Figur 9. Intäktsutveckling vid SVA 2010–2014, mkr

Figur 10. Kostnadsutveckling vid SVA 2010–2014, mkr

Tabell 22. Oförbrukade bidrag, mkr

	2010	2011	2012	2013	2014
Oförbrukade bidrag	44,7	54,3	57,6	52,3	44,9
Upplupna bidrag	-9,4	-9,1	-6,8	-10,6	-6,1
Netto oförbrukade bidrag	35,3	45,2	50,8	41,7	38,8
Likvida medel, bank och Riksgäldskontoret	53,7	65,5	64,5	52,0	47,7

Tabell 23. Avgiftsbelagd verksamhet, tkr

Verksamhet	Ack över-/underskott t o m 2012	Över-/underskott 2013	Intäkter 2014	Kostnader 2014	Resultat 2014	Utgående ack över-/underskott
Uppdragsverksamhet	9 865	-2 778	145 910	148 089	-2 179	4 908
Tjänsteexport	5 997	361	4 684	4 686	-2	6 356
Summa	15 862	-2 417	150 594	152 775	-2 181	11 264

Resultaträkning (belopp i tkr)			
	Not	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		114 802	113 874
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	151 424	162 410
Intäkter av bidrag	2	85 751	107 424
Finansiella intäkter	3	302	590
Summa intäkter		352 279	384 298
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-225 605	-238 387
Kostnader för lokaler		-38 063	-37 534
Övriga driftkostnader	5	-73 038	-94 194
Finansiella kostnader	6	-281	-554
Avskrivningar och nedskrivningar	9-11	-17 989	-16 563
Summa kostnader		-354 976	-387 232
Verksamhetsutfall		-2 697	-2 934
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	7	5 417	4 404
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		1 081	537
Lämnade bidrag		-6 498	-4 941
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	-2 697	-2 934

Balansräkning (belopp i tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2014-12-31	2013-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	9		
Balanserade utgifter för utveckling		5 382	7 873
Rättigheter o andra imm. anläggningstillgångar		483	589
Summa immateriella anläggningstillgångar		5 865	8 462
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	29 714	28 702
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	22 472	25 441
Pågående nyanläggningar	12	0	208
Summa materiella anläggningstillgångar		52 186	54 351
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	13	8 620	7 366
Summa varulager m.m.		8 620	7 366
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		11 680	12 091
Fordringar hos andra myndigheter	14	9 773	10 703
Övriga kortfristiga fordringar	15	0	97
Summa kortfristiga fordringar		21 453	22 891
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	8 651	8 027
Upplupna bidragsintäkter	17	6 076	10 600
Övriga upplupna intäkter	18	514	1 003
Summa periodavgränsningsposter		15 241	19 630
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	2 250	2 541
Summa avräkning med statsverket		2 250	2 541
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	47 696	47 672
Kassa och bank		0	4 312
Summa kassa och bank		47 696	51 984
SUMMA TILLGÅNGAR		153 311	167 225

fortsättning nästa sida

Fortsättning Balansräkning (belopp i tkr)

	Not	2014-12-31	2013-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	21		
Statskapital		5 035	5 552
Balanserad kapitalförändring		13 445	15 862
Kapitalförändring enligt resultaträkning	8	-2 697	-2 934
Summa myndighetskapital		15 783	18 480
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	3 407	4 200
Summa avsättningar		3 407	4 200
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	35 149	33 095
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	24	8 015	9 529
Leverantörsskulder		19 176	16 394
Övriga kortfristiga skulder	25	4 991	9 261
Summa skulder m.m.		67 331	68 279
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	21 802	23 288
Oförbrukade bidrag	27	44 875	52 303
Övriga förutbetalda intäkter	28	113	675
Summa periodavgränsningsposter		66 790	76 266
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		153 311	167 225
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
23 01 003 001					
Ramanslag	-845	115 093	114 248	115 275	-1 027

Följande villkor gäller t o m 2014-12-31

1. SVA har beviljats 3 050 tkr från viltvårdsfonden, varav 3 050 tkr har utnyttjats
2. SVA har betalat 268 tkr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för det gemensamma radiokommunikationssystemet Raket.
3. SVA:s anslagskredit uppgår till 3 453 tkr
4. SVA har under året avräknat gamla semesterdagar enligt undantagsregeln med 473 tkr (se not 19 Avräkning med statsverket)

Sammanställning över väsentliga uppgifter (belopp i tkr)

	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljat belopp	55 000	55 000	53 500	50 000	55 000
Utnyttjat belopp	35 149	33 095	31 858	32 947	40 179
Kontokredit Riksgäldskontoret					
Beviljat belopp	38 000	37 000	38 000	38 000	38 000
Utnyttjat belopp	-	-	-	-	-
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	202	472	858	948	163
Räntekostnader	-	-	-	-	-
Avgiftsintäkter					
Utfall	151 424	162 410	167 953	172 625	189 636
Budget	150 000	161 000	170 000	181 000	200 000
Anslagskredit					
Beviljad kredit	3 453	3 382	3 361	3 541	3 526
Utnyttjad kredit	-1 027	-845	-	-	-
Årsarbetskrafter och anställda m.m.					
Antal årsarbetskrafter	339	361	359	351	357
Medelantal anställda	377	399	399	393	407
Driftkostnad per årsarbetskraft	993	1 025	1 025	1 028	1 010
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-2 697	-2 934	-2 169	-2 482	-3 201
Balanserad kapitalförändring	13 445	15 862	17 514	19 480	22 164

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. SVA följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Inkomsterna och utgifterna periodiseras enligt bokföringsmässiga grunder. Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande tjugotusen kronor.

FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringarna har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. I de fall faktura eller motsvarande har inkommit efter fastställd brytdag (5 januari) eller om fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter.

Kundfordringar och leverantörsskulder i utländsk valuta är inte omräknade till balansdagens kurs då avvikelsen understiger tiotusen kronor per balanspost. Upplupna bidrag i utländsk valuta, främst EU-projekt, värderas till balansdagens kurs.

VÄRDERING AV BANKMEDEL I UTLÄNDSK VALUTA

Tillgodohavande på valutakonto värderas till balansdagens kurs.

VARULAGER

SVA har två typer av varulager, dels inköpta varor och dels egenproducerade varor.

Varulagret som består av inköpta preparat värderas enligt viktat medelvärde. Substrattillverkning, kemiska lösningar, Vetmic och cellodlingsmedia värderas enligt standardkostnad. Avdrag sker för inkurans.

MATERIELLA OCH IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Inköpta anläggningstillgångar skrivs av från och med anskaffningsmånaden. Inköp under 22 000 kr liksom utrustning med kortare ekonomisk livslängd än tre år kostnadsförs direkt vilket innefattar bland annat persondatorer och skrivare. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden.

Normalt gäller följande avskrivningstider:

IT-utrustning (utom persondatorer och skrivare)	3 år
Övrig utrustning	5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	7 år
Uppförande av säkerhetslaboratorium	20 år
Förbättringsutgifter avseende säkerhetslaboratorium i befintlig huskropp	7 år
Ombyggnation brännugn	10 år
Immateriella anläggningstillgångar	3 eller 5 år
Laboratorieinformationssystemet SVALA	10 år

SVA:s äldre säkerhetslaboratorium, som togs i drift 2003, uppfördes i en separat byggnad och har en avskrivningstid på 20 år. SVA:s nya säkerhetslaboratorium som togs i drift under 2014 uppfördes i befintlig huskropp och har en avskrivningstid på sju år, det vill säga SVA:s normala avskrivningstid avseende förbättringsutgifter på annans fastighet.

Immateriella anläggningstillgångar består till huvuddelen av IT-relaterade tillgångar.

Det egenutvecklade laboratorieinformationssystemet SVALA, som aktiverades under 2006, har en avskrivningstid på tio år. SVALA är inget standardsystem som kunnat köpas in utan ett egenutvecklat system som SVA arbetat med i cirka fyra år. Motiven för avskrivningstidens längd är att livslängden på föregående system, JHS, som ersatts av SVALA, har varit ca 15 år. Livslängden på SVALA beräknas vara minst densamma.

TIDREDOVISNING

SVA använder tidredovisning för att fördela kostnaderna till verksamhetsområden och finansieringskällor samt som underlag till anslagsredovisningen. Det är tid i kärnverksamhet som tidredovisas (huvuddelen av kostnaderna). En mindre del av kostnaderna blir ofördelade. Denna post fördelas ut med fördelningsnyckel.

Noter (belopp i tkr)	2014	2013
----------------------	------	------

Not 1.**Intäkter av avgifter och andra ersättningar**

Diagnostik och hälsokontroll	90 041	92 640
Diagnostika och laboratorieprodukter	6 865	7 016
Vaccinförsörjning	24 956	32 269
Övriga avgiftsintäkter	29 562	30 485
	151 424	162 410

Varav

Tjänsteexport	4 684	5 477
Avgifter enligt § 4 avgiftsförordning	830	901
Ersättningar enligt 6 kap § 1 kapitalförsörjningsförordning	0	0
Erhållet skadestånd för frysrums haveri	0	3 164

Försäljning av vacciner till sport- och sällskapsdjur har under 2013 avvecklats. Omklassificering av vissa medel från Naturvårdsverket (Stora rovdjur). För 2013 kom de som en bidragsintäkt (1 968 tkr), för 2014 kom de som avgiftsintäkt (1 968 tkr).

Not 2.**Intäkter av bidrag**

Intäkter av bidrag, statliga	71 680	88 882
Intäkter av bidrag, ej statliga	14 071	18 542
	85 751	107 424

Det är främst bidrag till sjukdomsövervakning och beredskap som minskat, exempelvis medel från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (anslag 2:4 Krisberedskap) samt medel från Jordbruksverket. Även minskning av bidrag från EU då bland annat EU-projektet Anibiothreat avslutades under 2013.

Not 3.**Finansiella intäkter**

Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	202	472
Valutakursvinster	69	43
Övriga finansiella intäkter	31	75
	302	590

Not 4.**Kostnader för personal**

Löner och andra skattepliktiga ersättningar	-148 108	-153 727
Arbetsgivaravgifter, premier och pensioner enligt avtal	-71 656	-76 226
Övriga personalkostnader	-5 841	-8 434
	-225 605	-238 387

Noter (belopp i tkr)	2014	2013
----------------------	------	------

Not 5.**Övriga driftkostnader**

Minskning förklaras främst med minskade inköp av vacciner i och med avvecklingen av försäljning av vacciner till sport- och sällskapsdjur under 2013. Lägre förbrukning av kemikalier och kit då diagnostiken minskar. Lägre kostnader då flera projekt har avslutats under 2013. Minskat resande samt sänkt prisnivå för olja har också bidragit till att sänka driftkostnaderna. Även genomförda upphandlingar har bidragit till kostnadsminskningen.

Not 6.**Finansiella kostnader**

Ränta på lån i Riksgäldskontoret	-157	-339
Valutakursförluster	-98	-183
Övriga finansiella kostnader	-26	-32
	-281	-554

Not 7.**Transfereringar**

Avser medel som transfererats via SVA till partners som är svenska statliga myndigheter. SIDA-projektet har transfererats till partner i Vietnam. 2014 återbetalning av restbelopp. Övriga erhållna medel är medel från EU avseende projektet Anibiothreat.

Medel från EU, Directorate-General Home Affairs	1 081	537
---	-------	-----

Lämnade bidrag

Forskning och utveckling	-757	-1 133
Anibiothreat, finansierat av EU	-1 081	-537
Krisberedskap, finansierat av MSB	-4 681	-3 184
Kunskapskommunikation, finansierat av SIDA	21	-87
	-6 498	-4 941

Noter (belopp i tkr)	2014-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

Not 8.**Årets kapitalförändring**

Anslagsfinansierad verksamhet	-516	-517
Avgiftsfinansierad verksamhet	-2 181	-2 417
	-2 697	-2 934

En större investering gällande ett nytt säkerhetslaboratorium har under 2014 färdigställts och tagits i drift. Del av denna investering delfinansieras av ackumulerat överskott från tidigare år (regeringsbeslut 2010-07-08 Jo2010/782). Denna finansiering tas i anspråk i takt med att det går avskrivning/amortering på utrustningen (år 2014 till 2021). För 2014 uppgår den delen till 785 tkr och har belastat årets kapitalförändring.

Not 9.**Immateriella anläggningstillgångar**

IB Anskaffningsvärde	31 698	30 013
Årets anskaffningar	81	1 685
Avgår anskaffningsvärde uttrangerade/sålda tillgångar	-2 735	0
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>29 044</i>	<i>31 698</i>

IB Ackumulerade avskrivningar	-23 509	-20 398
Årets avskrivningar	-3 150	-3 111
Avgår ack. avskrivn. uttrangerade/sålda tillgångar	2 735	0
<i>UB Ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-23 924</i>	<i>-23 509</i>
<i>Summa aktiverade tillgångar</i>	<i>5 120</i>	<i>8 189</i>

IB pågående immateriella tillgångar	273	224
Årets anskaffningar pågående immateriella tillgångar	472	49
Aktiverat/kostnadsfört	0	0
<i>UB pågående immateriella</i>	<i>745</i>	<i>273</i>

Bokfört värde **5 865** **8 462**

Avskrivningstiden för det egenutvecklade laboratorieinformationssystemet SVALA, som aktiverades under 2006, är satt till 10 år. För övriga immateriella anläggningstillgångar är avskrivningstiden normalt 3 eller 5 år.

Not 10.**Förbättringsutgifter på annans fastighet**

IB Anskaffningsvärde	62 673	58 078
Årets anskaffningar	14 505	4 595
Avgår anskaffningsvärde uttrangerade/sålda tillgångar	-9	0
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>77 169</i>	<i>62 673</i>

Noter (belopp i tkr)	2014-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

Forts. Not 10

IB Ackumulerade avskrivningar	-42 238	-37 868
Årets avskrivningar	-5 554	-4 370
Avgår ack. avskrivn. uttrangerade/sålda tillgångar	9	0
<i>UB Ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-47 783</i>	<i>-42 238</i>
<i>Summa aktiverade tillgångar</i>	<i>29 386</i>	<i>20 435</i>

IB pågående till- och ombyggnad	8 267	7 537
Årets anskaffningar	2 434	2 015
Aktiverat/kostnadsfört	-10 373	-1 285
<i>UB pågående till- och ombyggnad</i>	<i>328</i>	<i>8 267</i>

Bokfört värde **29 714** **28 702**

Pågående till- och ombyggnad avser projekteringskostnader för nytt säkerhetslaboratorium samt anpassningsåtgärder inom befintliga lokaler för att kunna minska förhyrd lokalyta. Under 2014 har säkerhetslaboratoriet tagits i drift.

Not 11.**Maskiner, inventarier, installationer m.m.**

IB Anskaffningsvärde	109 684	103 195
Årets anskaffningar	6 337	6 533
Avgår anskaffningsvärde uttrangerade/sålda tillgångar	-6 967	-44
<i>UB Anskaffningsvärde</i>	<i>109 054</i>	<i>109 684</i>

IB Ackumulerade avskrivningar	-84 243	-75 205
Årets avskrivningar	-9 285	-9 082
Avgår ack. avskrivn. uttrangerade/sålda tillgångar	6 946	44
<i>UB Ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-86 582</i>	<i>-84 243</i>

Bokfört värde **22 472** **25 441**

Reavinst	0	8
Reaförlust	21	0

Not 12.**Pågående nyanläggningar**

IB	208	0
Årets anskaffningar	0	208
Aktiverat/kostnadsfört	-208	0

Bokfört värde **0** **208**

Noter (belopp i tkr)	2014-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

Not 13.**Varulager och förråd**

Lager av vacciner	4 343	3 881
Centralförråd	1 844	1 720
Egentillverkade laboratorieprodukter	2 433	1 765
	8 620	7 366

Not 14.**Fordringar hos andra myndigheter**

Momsfordran	4 784	5 564
Skattkonto	30	1 146
Kundfordringar, statliga	4 959	3 993
	9 773	10 703

Not 15.**Övriga kortfristiga fordringar**

Reseförskott	0	11
Avräkning lön	0	86
	0	97

Not 16.**Förutbetalda kostnader**

Förutbetalda lokalkostnader	7 324	6 678
Övriga förutbetalda kostnader	1 327	1 349
	8 651	8 027

Not 17.**Upplupna bidragsintäkter**

Upplupna bidragsintäkter, statliga	1 761	2 190
Upplupna bidragsintäkter, ej statliga	4 315	8 410
	6 076	10 600

Not 21.**Förändring av myndighetskapitalet**

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2013	5 552	15 862	-2 934	18 480
Ingående balans 2014	5 552	15 862	-2 934	18 480
Föregående års kapitalförändring	-517	-2 417	2 934	0
Årets kapitalförändring			-2 697	-2 697
Summa årets förändring	-517	-2 417	237	-2 697
Utgående balans 2014	5 035	13 445	-2 697	15 783

Statskapital består av extra tilldelade medel (under 2001, 2002 och 2003) för byggande av säkerhetslaboratorium, vilket togs i drift hösten 2003. Statskapitalet sjunker i takt med att anläggningstillgången skrivs av. Se även not 8 för kommentar.

Noter (belopp i tkr)	2014-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

Not 18.**Övriga upplupna intäkter**

Upplupna avtalsintäkter, statliga	204	212
Upplupna avtalsintäkter, ej statliga	310	791
	514	1 003

Not 19.**Avräkning med statsverket****Anslag i räntebärande flöde**

<i>Ingående balans</i>	845	-976
Redovisat mot anslag	115 275	114 550
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-115 093	-112 729
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
<i>Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde</i>	1 027	845

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

<i>Ingående balans</i>	1 696	2 372
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-473	-676
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	1 223	1 696

Utgående balans**2 250**   **2 541****Not 20.****Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret**

Beviljad kreditram	38 000	37 000
Utnyttjat belopp	0	0

Noter (belopp i tkr)	2014-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

Not 22.**Avsättningar**

<i>Ingående avsättning</i>	4 200	4 328
Årets pensionskostnad	567	948
Årets pensionsutbetalningar	-1 360	-1 076
Utgående avsättning	3 407	4 200
Varav kortfristig del	1 342	1 969

Not 23.**Lån i Riksgäldskontoret**

Beviljad låneram	55 000	55 000
<i>Ingående balans</i>	<i>33 095</i>	<i>31 858</i>
Nya lån under året	13 353	12 223
Amortering under året	-11 299	-10 986
Utgående balans	35 149	33 095

Not 24.**Kortfristiga skulder till andra myndigheter**

Leverantörsskulder, statliga	2 260	3 942
Arbetsgivaravgifter	3 743	3 838
Mervärdesskatt	2 012	1 749
	8 015	9 529

Not 25.**Övriga kortfristiga skulder**

Källskatt	3 393	3 502
Ofördelade projektmedel	0	4 259
Förbetalda kit/analyser	1 443	1 435
Övriga skulder	155	65
	4 991	9 261

Ofördelade projektmedel avser medel från EU-kommissionen som ännu inte fördelats till partner per 2013-12-31.

Noter (belopp i tkr)	2014-12-31	2013-12-31
----------------------	------------	------------

Not 26.**Upplupna kostnader**

Upplupna semesterlöner inkl. soc.avg.	18 358	19 046
Upplupna löner inkl. soc. avg.	959	1 211
Upplupna kostnader för kompetensåtgärder	1 325	1 508
Övriga upplupna kostnader	1 160	1 523
	21 802	23 288

Not 27.**Oförbrukade bidrag**

Oförbrukade bidrag, ej statliga	7 469	8 613
Oförbrukade bidrag, annan statlig myndighet	37 406	43 690
	44 875	52 303

Av oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet avser 17,2 mkr (föregående år 22,0 mkr) anläggningstillgångar. Medlen är kassamässigt förbrukade, men oförbrukade bidrag minskar i takt med att anläggningstillgångarna skrivs av.

Av oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet förväntas de tas i anspråk:

Kassamässigt förbrukade bidrag (inköpta anläggningstillgångar)	17 194	21 976
inom tre månader från årsskiftet	6 244	5 569
mer än tre månader till ett år	12 338	13 898
inom mer än ett år till tre år	1 630	2 247
inom mer än tre år	0	0
	37 406	43 690

Not 28.**Övriga förutbetalda intäkter**

Förutbetalda intäkter, statliga	50	40
Förutbetalda intäkter, ej statliga	63	635
	113	675

Noter (belopp i kr)

2014

2013

Not 29.**Ersättningar till GD och ledamöter i myndighetens insynsråd samt deras styrelseuppdrag 2014***Lön inkl. skattepliktiga ersättningar (belopp i kronor)**SVAs insynsråd*

Andersson, Inger	0	5 800
Carlson, Johan	3 000	1 450
Denneberg, Leif	0	2 900
Folkesson, Lotta	4 500	0
Johansson, Lena	4 500	0
Jones Fur, Cheryl	6 000	4 350
Nordin, Christina	6 000	0
Rutegård, Åke	4 668	4 350
Sahlman, My	0	5 800
Sennerby Forsse, Lisa	4 500	2 900
Thunberg, Anders	4 500	4 350

Ledande befattningshavare

Mattsson, Jens, Generaldirektör	1 118 554	1 091 202
---------------------------------	-----------	-----------

Ledamöternas övriga styrelseuppdrag 2014

Johan Carlson, styrelsen för ECDC (European Centre for Disease Control and Prevention), EU:s smittskyddsmyndighet.

Lotta Folkesson, LRF:s förbundsstyrelse, Hästnäringens nationella stiftelse, LRF Västerbotten.

Lena Johansson, styrelsen för Kärnavfallsfonden

Cheryl Jones Fur, kommunstyrelsen i Växjö.

Jens Mattsson, Jordbruksverkets insynsråd.

Åke Rutegård, styrelsen för UECBV (European Livestock and Meat Trades Union), den europeiska köttindustrins branschorganisation.

Lisa Sennerby Forsse, Högskoleverkets insynsråd, Länsstyrelsen i Uppsala läns insynsråd, Institutet för Skog och Landskap i Norge, Sveriges lantbruksuniversitetets styrelse, International Board for Zentrum für Entwicklungsforschung, Bonn universitet, Tyskland.

Anders Thunberg, Evidensia djursjukvård AB samt dotterbolag.

SVA:S INSYSNRÅD 2014

Johan Carlson,
Generaldirektör,
Folkhälsomyndigheten

Lotta Folkesson
Lant- och skogsbrukare,
Skogsentreprenör

Lena Johansson
Generalsekreterare,
Int. handelskammarens
svenska national-
kommitté (ICC)

Cheryl Jones Fur,
Fil.dr. i zoologi, Region-
språkrör för miljöpar-
tiet i Kronobergs län

Jens Mattsson,
Generaldirektör, SVA

Christina Nordin,
Divisionsdirektör,
Jordbruksverket

Åke Rutegård,
VD, Kött och chark-
företagen (KCF)
t o m 10 juni 2014.

Lisa Sennerby Forsse,
Rektor, Sveriges
lantbruksuniversitet

Anders Thunberg, VD,
Evidensia djursjukvård
AB

Foto: Staffan Tamm/SVA

FÖRKORTNINGAR OCH ORDFÖRKLARINGAR

Covetlab – Collaborating Veterinary Laboratories, ett samarbete mellan fem veterinärmedicinska institut i Danmark, Frankrike, Nederländerna, Sverige och Storbritannien.

Ehec – Enterohemorragisk *Escherichia coli*, en speciell typ av *E. coli*-bakterie som producerar verotoxin och kan orsaka allvarlig tarminfektion hos människa.

EFSA – European Food Safety Authority, EU:s myndighet för livsmedelssäkerhet.

ELISA – Enzyme-linked immunosorbent assay, en analysmetod för att hitta antikroppar mot olika smittor.

EMA – European Medicine Agency, EU:s läkemedelsverk.

Endemisk sjukdom – Stadigvarande, ständigt förekommande sjukdom.

Epidemiologi – Vetenskaplig disciplin som sysslar med sjukdomars utbredning, orsaker och förlopp.

Epizooti – Smittsam allvarlig djursjukdom som har eller kan misstänkas få en stor utbredning.

ESBL – Extended spectrum beta-lactamases, en grupp enzymer som inaktiverar vissa typer av antibiotika. Dessa antibiotika blir verkningslösa på ESBL-bildande bakterier.

ESVAC – European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption, EU:s monitorering av veterinär antimikrobiell resistens..

EURL – European Union Reference Laboratory, EU:s gemensamma referenslaboratorium.

FAO – Food and Agriculture Organisation, FN:s jordbruks- och livsmedelsorgan.

Impact factor – Mätetal för antalet citeringar av vetenskapliga tidskrifter som är registrerade i systemet ISI Web of Knowledge Journal Citation Reports (JCR)

Maldi-tof – Matrix associated laser desorption ionization – time of the flight. En apparat som identifierar bakterieproteiner med hjälp av masspektrometri.

Masspektrometri – En teknik som ger en säker identifikation av olika substanser. Tekniken bygger på registrering av signaler som är specifika för en substans.

MRSA – Meticillinresistent *Staphylococcus aureus*, en speciell typ av resistent stafylokocker som kan förekomma hos människa och djur.

MRSP – Meticillinresistent *Staphylococcus pseudintermedius*, en speciell typ av resistent stafylokocker som främst förekommer hos hund.

MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

NRL – Nationellt referenslaboratorium. Varje EU-land ska utse NRL inom de områden där det finns EURL.

OIE – Office International des Epizooties, Världsgesamheten för djurhälsa.

PCR – Polymerase Chain Reaction, molekylärbiologisk metod för analys av olika smittämnen.

PRRS – Porcin respiratory and reproductive syndrome, en mycket smittsam grissjukdom.

Patologi – Vetenskap och verksamhet som gäller kroppsliga förändringar som sjukdomar ger upphov till och de orsaksfaktorer som är verksamma. Inom patologin studeras sjukdomseffekter bland annat vid obduktion. Observationerna kompletteras med studier av vävnadsprover i mikroskop.

Sekvensering – Kartläggning av arvs massa hos mikroorganismer såsom bakterier, virus, parasiter.

Serologi – Undersökning av antikroppar mot specifika smittämnen eller mikroorganismer genom analys av blod eller serum.

SLU – Sveriges lantbruksuniversitet.

Svarm – Svensk veterinär antimikrobiell resistensmonitorering.

Svarmpat – ett samarbetsprogram för antibiotikaresistensövervakning mellan SVA och Svenska djurhälsovården finansierat av Jordbruksverket.

Strama VL – Strategigrupp för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens inom veterinärmedicin och livsmedel.

Vektor – En organism, ofta ett djur eller en insekt, som sprider smitta.

Vtec – Verotoxinbildande *Escherichia coli*, en speciell variant av bakterien *Escherichia coli* som producerar verotoxin. Vissa av bakterierna kan orsaka allvarlig sjukdom hos människa och kallas då ehec

Zoonos – Infektion som kan smitta mellan djur och människa.

besök. Ulls väg 2B **post.** 751 89 Uppsala **telefon.** +46 18 67 40 00
fax. +46 18 30 91 62 **e-post.** sva@sva.se **webb.** www.sva.se